

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 „ 1/2 „ . . . . . 4 „
 „ 1/4 „ . . . . . 2 „
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdia.

Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să inapoiază.

Sus inimile!

Sătulețele noastre românești azi sunt în sărbătoare. Printre curățele case pâlcuri-pâlcuri vezi oamenii grăbindu-se spre biserică. Frigul par'că-i mână mai iute, îi aleargă spre acel locaș, unde li-se dă însă și căldura dumnezească inimilor.

Căci azi e Crăciunul, când s'a ivit speranța mântuirii neamului omenească în ieslele Vifleemului. Grozava măreție a ideii e menită a cutremura sufletele la înfrățire în deobște.

Inima omenească se curăță de orice legătură pământească, căci partea divină o evoacă cu tărie instinctivă privilegiul sărbătoresc. Sub vraja adulecătoare a cântărilor frumoase de Crăciun toți cel puțin acum sunt îndrumați spre conștiința, că vrerile, idealul nostru e omogen, același, deci ca tovarăși să ne nizuim a-l ajunge, ca și magii, ce plecaseră după stea să afle locul, unde s'a născut Mântuitorul.

Drumul e însă spinos, glodurile sunt multe și mari, pedecile de mulțori înspăimântătoare, pentru ceace lipsă e de balsamul iubirii creștinești, pentru ca voința să nu-ți șovăiască, gândul să fie liber de zavistioasa pizmă și invidie atotstricătoare. Numai cu încredere, iubire reciprocă se fac lucrurile mari, ce se mai zic și ideale. Ținta ne-a arătat-o Cel născut în Vifleemul Iudeei: *sus inimile!*

* * *

Afară-i frig. Lințoliu alb s'a depănat peste negreala pământului. Glas de colindători se aude mai de-aproape, mai departe, cari își scribură cântecile pe la casele creștinilor. Prin dangăt de clopote tot mai departe, tot mai departe se vestește cu glas de aramă, că praznicul va fi mare. Bogat și sărac

deopotrivă se bucură, bogatul fiindcă cel puțin acum e scos din vârtejul grijilor prea mari lumești, iar săracul, fiindcă toți îl miluesc.

Da, Crăciunul e sărbătoarea iubirii creștine, iubirii deaproapelui, doar asta e și ideea zămislită, după care au alergat magii. *Sus inimile!*

Și mai departe . . .

Nu e multă vreme, când glasuri neobicinuite s'au putut ceti în ziarele române intransigente. Toate aceste gazete se văteau, că s'ar înșelat foarte cu politica lor imperialistă, așa că puteai să crezi, că vor abandonă de acum nainte greșita direcție de căciulire față de tot ce e împărătesc și vor căută a-și înrădăcina legăturile politice între popoarele conlocuitoare.

Silită de împrejurări ajunsese adecă obștea română să vadă, că politica nu e poezie, că în politică trebuie să-ți dai samă de puterile, ce le ai și de acelea, contra cărora ai să lupți.

Și par'că și acele foi pomenite își dăduseră samă, că *nu a fost bine, ce au făcut*. Au scris-o cu negru pe alb.

Cu toate acestea par'că vrăjiți de bagheta fermecată dintr'odată toate începură iar povestea veche. Steteai mirat și te întrebai : care să fie cauza? Doar situația eră aceeași. La Viena nu se schimbaseră de loc relațiile politice. Nici-un ecou nu avuseseră protestele de paradă ale donchișoților nostri politici. Viena rămase mută și mai departe vis-à-vis de vaetele foilor intransigente, fiindcă văetarea în politică te face de răs, nu ți-o ascultă nimenea.

Unde este atunci însă bunăcredința politică, când te schimbi așa de iute, cum martori am fost cu toții la schimbarea la față a foilor naționaliste? Ori peste tot unde e consecvența în câteva

săptămâni? Căci a te alia cu socialiștii, a-i preamări pe aceștia, a arunca cu remonstrații și imputări asupra Vienei și împăratului, poate-se aceasta atunci, când peste câtăva vreme din nou vei înălța imnuri de preamărire politice *vechi*, mai bine zis învechite?

Da, repetăm par'că o mână nevăzută schimbă situația creată prin faptul, că și acele foi *odată* și-au dat samă de situația politică. Și aceasta s'a făcut într'un timp, când întreg neamul cu mic cu mare eră tare cătrănit, că a putut aveă o *asa* politică fără rost.

La aceasta trebuie să ne oprim. În vremea din urmă mai bine s'a putut convinge neamul românesc, că n'a fost bună politica, ce le-a oferit-o preinșii lui conducători până azi. Tocmai de aceea sperăm, că nu-l vor mai putea țineă în mreșile lor adulecat de promisiuni goale detentorii politicei românești.

Nu vor mai putea însă nici *aceștia* afirmă, că poporul vreă politica lor. Acum mai bine ca ori-și-când a ieșit la iveală faptul, cum principiile lor nu sunt principii originale ale poporului, că nu *poporul* vreă politica lor, cum se laudau până mai dăunăzi, ci ei se nizuesc, ca să-i deă poporului reguli de conduită politică.

Cine face doar la noi politica boțezată naționalistă? Refugiații în România și prietenii lor de aici. Dar refugiații în România fie ori-cât de cumiști, nu mai cunosc stările politice dela noi și tocmai de aceea haina lor politică nu mai e bună azi.

Aici vrem să căutăm a află *întoarcerea* tânguiriilor din timpul mai recent. *Ei* au văzut primejdia, că-și pierd terenul de sub picioare și că sunt expuși a nu mai putea șolomonări pe la noi.

Fie siguri însă, că nici așa nu vor mai face ispravă. Neamul nostru s'a

convins de valoarea principiilor lor politice. *Și mai departe* pot fi ei de credința, că cu câte un articol mântuesc neamul. Neamul nostru nu-i va mai crede, ci-i va pune la locul lor ca pe niște anticități politice.

Nu cu articole, nu cu vorbe late, nici cu principii șchioape nu se lucrează pentru popor.

Poporul astăzi cere fapte, pretinde, ca ceice se zic conducători să și lucre pentru el, iar nu să-l lucre numai la alegeri.

Căci văzutu-s'a deputat naționalist de azi între popor altădată, decât când eră vorba să-și câștige alegători? Făcut-a vr'unul ceva întocmire economică ori culturală pentru cercul său?

O nouă generație politică ne trebuie, a cărei politică să fie munca desintereșată pentru popor.

Ce e în Orient? Pertractările dintre statele Austro-Ungaria și Turcia până acum nu au putut aduce nici-un rezultat hotărîtor în chestia balcanică. După știrile sosite din Constantinopol, cel mult pe la finea săptămânii acesteia se va întâmpla niscai pași hotărîtori. Așteptăm cu încordare aceasta, deoarece suntem în speranța, că conflictul e ascuns sub spuză și ne temem de o izbucnire a unui război sângeros. Între Bulgaria și Turcia iară sunt încordate relațiunile, cu toate că încredințatul Bulgar peste vre-o câteva zile se crede, că va sosi la Constantinopol spre a lua parte la pertractările de pace. Pace însă numai atunci putem spera în Balcani, când aceste două state vor subscrie contractul de învoire reciprocă.

Contractul comercial cu Serbia se va legă în timpul cel mai scurt. După veștile, ce ne sosesc, guvernul din Belgrad este aplicat a se învoi la prelungirea contractului pe un nou termen de trei luni.

Majestatea Sa va veni, dupăcum scriu ziarele maghiare, pe la finea lunii Ianuarie 1909 la Budapesta, unde va rămâne până pe la mijlocul lui Faur. Se vor da mai multe prânzuri de curte și un bal.

Cum să se învețe limba ungurească.

Prin o ordinațiune publicată în foaia oficioasă, ministrul Apponyi pune în aplicare planul de învățământ al limbei maghiare conform dispozițiunilor cuprinse în §-ul 19 din legea XXVII—1907. Propunerea limbei maghiare este în general obligătoare pentru toate școlile populare, iar în caz când nu-i spor, inspectorul e dator să constate, din a cui vină e aceasta, din a învățătorului, ori din a autorităților școlare.

Planul de învățământ e făcut pentru școala cu un învățător și cu 6 despărțăminte, (clase).

Pentru ca să cruțe pe învățători dela experimentări zadarnice, a pregătit o instrucțiune.

Inspectorii școlari sunt datori cu ocaziunea vizitelor de școală a constata cu stricteță dacă :

1. Învățătorul școlii nemaghiare posedă limba maghiară în așa măsură încât să o poată și propune?
2. Folosește planul de învățământ dat prin ordinațiunea de față și ține-se strict de el?
3. Întrucât nu s'ar folosi de acest plan, corăspunde metoda de propunere sau nu?
4. Să se constate, că oare progresul

corăspunde scopului arătat în observările acestei ordinațiuni?

Dacă lipsa de progres se constată față de un atare învățător, care nu se folosește de acest plan de învățământ, atunci învățătorul trebuie oprit dela folosirea și aplicarea metodei său sub greutatea cercetării disciplinare.

Executarea definitivă a planului de învățământ se va pretinde numai în cursul anului 1910—1911 precum și în anii următori.

Tot atunci se va constata, că cvalificațiunea și nizuința învățătorului asigură progresul pretins prin lege, că adecă elevii, cari au absolvat a IV-a clasă știu să vorbească fluent ungurește.

Ordinațiunea de acest cuprins o trimite Apponyi și autorităților bisericești cu cererea, ca acelea să facă atenți cu toată strictetea pe învățători la ordinațiunea pusă în vigoare. Asemenea provoacă autoritățile bisericești, ca acestea să pretindă dela inspectorii confesionali controlul progresului, ce se face în limba maghiară și să se acomodeze în toate aceste ordinațiuni.

Despre această ordinațiune sunt încunoștințate și congregațiunile din comitate, ca să se acomodeze asemenea acestei ordinațiuni.

Scopul. Propunerea limbei maghiare conform §-lui 19 din legea XXVII—1907 intenționează, ca în școlile populare cu limbă de propunere nemaghiară elevii după terminarea clasei a IV-a să-și poată exprima pe înțeles cugetările în scris și în grai ungurește.

Ajungerea acestui scop se asigură prin folosirea metodei direct și anume prin convorbiri în limba maghiară, prin cetit, ocupațiuni scripturistice și prin jocuri în limba maghiară.

Exerciții de vorbire în limba maghiară.

Clasa I. În legătură cu ordinea de școală se vor face în limba maghiară: provocarea copilului, admoniarea, îndrumarea, formele de a saluta și de a mulțami, precum și alte întrebări și răspunsuri.

FOIȚA.

TU N'AI IUBIT.

Urmare și fine.

Pentru dânsa nu mai eră nici-o scăpare. Ea fusese o biată fată săracă, pe care Daniil o ridicase din nevoi, o ființă, care-și dăduse toată dragostea omului acestuia; ș'acum dintr'odată se vedeă isbită, doborâtă, strivită în picioare: pentru dânsa iertare nu putea să fie; omul, care crezuse că o iubește, o ucideă, crezând, că-și face o datorie a răsbunării. Și tot mai slabă, tot mai străvezie, în nopțile ei dureroase, se întrebă, când va veni iertarea, când va putea măcar să-l încredințeze de nevinovăția ei. Nădăjdui o îndelungă vreme, atât, cât mai ardeau ultimele scântee ale dragostei în ea. Pe urmă cu groază pricipu în sfârșit, că tovarășul zilelor ei, mocnit și neguros tovarăș, care trecuse prin viață ca printr'o prelungă suferință, eră cu sufletul gol și sterp, că dela el nădejdea unei clipe calde nu mai putea aștepta. Minciună, flacăra trecătoare și înșelătoare au fost privirile lui de-o clipă, într'o primăvară: ultima scântee a tinereții tremură în el ca cea din urmă

sevă într'un arbore, ce se va usca. Nu, el singuratec trebuia să rămăe; de ce mai stăruia ea în viața lui?

Și foarte, foarte deslușit vede acum Daniil Macovei, în visul trecutului, căzut în veșnicie, ziua cea din urmă a întunecului. Într'o bună-zi, după lunga tăcere obișnuită la masă, Natalia îl privi cu ochi plini de rugăciune. Îi tremurau buzele, îi ardeau ochii, înflăcărați de o durere fără nume. Îi șopti, cu buzele albe:

„Daniile... dragă Daniil... de ce nu ți-e milă de sufletul meu?... De ce mă chinuești atâta?...“

El tăcea, privind țintă înainte-i. Plânsul ei creștea tot mai amar, în gemete de disperare:

„De ce mă chinuești așa, clipă cu clipă... Fie-ți milă de mine... Mai bine ucide-mă! Nu sunt vinovată... n'am fost vinovată... Eu nu înțeleg, cum a îndrăznit prietenul tău... Dar eu nu sunt vinovată, dragă Daniil.. nu, nu, nu sunt vinovată... Fie-ți milă de mine!...“

— Prietenul meu? rosti domol Daniil. Lasă, să nu vorbim despre asta. Îți fac vre-o mustrare?“

Ea se lăsă la pământ cu ochii plini de durerea nebuliei și înălță brațele spre el:

„De ce taci? de ce mă chinuești?...“

De ce mustrarea asta grozavă?... De ce durerea asta, care nu se mai sfârșește!... Vai de sufletul meu! vai de sufletul meu... Nu, tu nu m'ai iubit, tu n'ai iubit niciodată!...“

Și-și lăsă fața în palme, într'o durere înspăimântătoare, cea din urmă. Daniil stă neclintit. Sufletul lui n'avea decât un drum deschis asupra lumii. Acum privia cu ochii morți dragostea trecutului, care-i sângeră la picioare.

Și 'n ziua aceea Natalia s'a hotărît. Cum a putut să dobândească otrava, care a pus sfârșit amarelor ei suferinți? Niciodată n'a știut Daniil. Dar când o privia cum se frământă în spazmurile din urmă, cu obrazul ca zăpada, cu ochii sticloși, când cele din urmă cuvinte fluturată neînțelese și se stinseră, când alinarea veni, rece și veșnică, — o picătură, o picătură amară deodată căzu în inima lui împietrită; și din clipa aceea veninul îndoelii începă a picură neînduplecat, clipă cu clipă; — și ani lungi după ani lungi s'au strecurat de-atunci...“

Și acum, în viața care mergea spre sfârșit, cum începuse, încăpăținată și pustie, ce mai căutau aburirile neliniștite ale trecutului? O singură pată luminoasă, un singur fulger

Tot materialul învățământului intuitiv este a se prelucra în limba maghiară. Afară de acestea și jocurile și cântările.

Clasa II-a. Repetirea și amplificarea materialului parcurs în clasa I-a. Bani și măsurile. Împărțirea timpului. Jocurile de copii împreunate cu cântece ungurești.

Deprinderile scripturistice.

Clasa III-a. Tot învățământul intuitiv e a se preda în limba maghiară.

Noțiunile fundamentale geografice. Aritmetica (computul) și operațiunile, ce obvin în această clasă.

Gimnastica, comanda, cântece, jocuri conduse în limba maghiară. Exerciții în cetire și scris.

Clasa IV-a. Amplificarea materialului din învățământul intuitiv. Geografia Ungariei cu aplicațiuni din istoria naturală și din etnografia popoarelor.

Poezii și lecturi patriotice. Analizarea lor și memorizarea acelor. Proverbe maghiare. Aritmetica, gimnastica, cântul, jocurile împreunate cu cântece ungurești toate prelucrate în ungurește.

Exerciții în cetire și stilizare.

Exerciții în ortografia maghiară. Concipiarea scrisorilor mai simple.

Clasa V-a și VI-a. Toate obiectele de învățământ se propune și în ungurește afară de limba română și de religione.

Scopul sus descris trebuie ajuns.

În școale cu învățător: Clasa I. Exerciții în vorbire 2 ore; Clasa II.: Exerciții în vorbire 1 și jumătate oră, în scris-cetit 1 oră și jumătate, Clasa III: Exerciții în vorbire 1 oră, în scris-cetit 1 oră; Clasa IV.: Exerciții în vorbire și în scris-cetit câte 1 oră. Tot câte 2 oare în clasele V și VI. În total numărul oarelor pentru propunerea limbei maghiare este 13 ore.

În școalele cu doi învățători numărul oarelor ce sunt a se întrebuiță pentru propunerea limbei maghiare este 21 și jumătate ore la săptămână.

În școalele cu trei învățători numărul oarelor la săptămână este de 26 și jumătate ore.

În școalele cu patru învățători 32 ore, în cele cu 5 învățători tot 32 ore, iară în cele cu 6 învățători numărul oarelor pentru propunerea limbei maghiare este 39 ore la săptămână.

Hărnicia conducătorilor din Lugoj.

Ciracul dela Lugoj ne-a certat rău pentru cele petrecute la Caransebeș. Lucrurile le știe toată lumea românească. În biserică, în școală și în alte instituțiuni susținute din sudoarea poporului s'au fost încuibat cei răi, cei fără de lege. Fiecare a *manipulat* în felul său și toți laolaltă, formând o puternică clică, era să ne dee gata și biserică și școală.

Ca păcatele lor să nu ese în toată golătatea la iveală, ca publicul românesc să nu-și bată mult capul cu cele ce se petreceau la instituțiile conduse de ei, au îmbrăcat frumoasa haină a *naționalismului*, și-au căutat și aflat aliați și protectori în naționaliștii din Lugoj și totul mergea de minune. Ei se cunoșteau, ei își făceau reciproc reclamă, ei erau cei de omenie și prin urmare *conducătorii* poporului, iar toți cei ce nu aparțineau taberei lor, era *renegat*, spion al Ungurilor, maghiaron.

„*Ulciorul merge la apă până, se sparge*“ zice un bun proverb. Și cu conducătorii nostri s'a întâmplat astfel. Cei persecutați, cei luați la goană, cei batjocoriți au văzut, că banul românesc mereu mereu dispare, au văzut,

că instituțiunile lor românești merg spre ruină, spre întunec și sărăcie, au lăsat la o parte ori-ce considerare și au început și ei să descopere relele celor răi și prin îndrăzneala lor au făcut poporului mult bine, au împedecat multe fărădelegi. Intervenirea lor s'a făcut din spiritul de conservare, pentru că a fost ceasul din urmă să ne facem temuți, ca să nu ne zdrobească.

Am avut oameni harnici, muncitori, de omenie la instituțiunile noastre. N'au simpatizat cu cei ce puseseră mâna pe conducere și au fost siliți să plece. Un *Velovan*, fala Banatului, conducătorul dăscălimei, care a ridicat institutul pedagogic la nivelul celui mai bun institut din patrie a trebuit să plece, făcând loc lui . . . *Drăgălina*. Sub acesta apoi institutul pedagogic zi de zi a mers calea răului până a ajuns la catastrofă, iar el la . . . *penzie*. A trebuit să plece Hodoș scârbit până în suflet și a plecat P. Ionescu, ambii profesori eselenți și conștiințioși.

Ei bine *Ciracul* dela Lugoj n'a observat, că cei mai buni oameni ai nostri trebuiau să facă *harakiri*, că după un serviciu de 15—20 de ani erau formal alungați dela biserică?

Atunci n'a strigat *Ciracul*, cu frunza 'n buze alarmă? De ce? Pentru că cei luați la goană, cei cu *harakiri* nu erau pretenii celor dela Lugoj, nu se puteau închina lor ca unor icoane sfinte și — mai presus de toate — nu recunoșteau *harnicia* și *iubirea* lor pentru soartea poporului.

trecător, o încercare trecuse repede în anii, cari nu mai sunt. Dar totuș trecerea aceea turburase pustiul, căci după atâta vreme, în care se cernuse cenușa uitării, deodată o suflare vine, spulberând totul și deodată umbrele trecutului răsar ca morți din morminte ochilor înspăimântați!

„Asta-i numai din pricina durerii de cap. murmură Daniil Macovei în patul lui, și-și trece de două-ori dreapta peste frunte. Trebuie să ies, trebuie să mă mai răcoresc . . .“

Încet își dă drumul jos de sub plapoma ușoară de vară, caută cu degetele întinse cizmele, se încalță pe gânduri, trage surtucul pe mâneci, cu ochii ațintiți asupra ferestrei luminoase, își pune în cap pălăria de păslă și deschide ușa.

„Asta nu-i bine! mormăește dnul Daniil; de atâtea nopți visez aceleași și aceleași lucruri . . .“ Și un fior de neliniște, care premerge spaimei, i-se strecură prin piept.

Casa doarme într'o liniște de moarte; și cum coboară fără sgomot treptele, ochilor plini de gânduri li-se arată deodată, li-se desfășură livada poleită de lună aproape la câțiva pași; apoi în vale, într'un abur fantastic de lumină, toate locurile cunoscute, cari odată, atunci îi fuseseră dragi: Trotușul

scânteetor ca o frământare de licurici, pete mari de crânguri și de păduri, sate adormite până în zarea neagră, deasupra căreia lumina se stinge în aburi amestecați cu cerul într'o pată viorie.

Încet, în neștire, neliniștit, își poartă pașii pe cărare, la vale. Luna albă, în miază-zi, trece lin prin singurătatea cerului, și Trotușul din vale, și linia ferată, care se încovoae pe malul lui spre gura neagră a tunelului departe, departe, se văd limpede ca ziua.

O mireasmă de tei înfloriți adie, îi trece peste suflet ca o suflare, care atâță jarul. Și prin văzduh, deasupra livezii, deasupra lui, ceva cald, ceva dulce trece, ceva ca un fior de dragoste, susurând din izvoare nevăzute. Pe malul apei, în vale, pe linia ferată, printre frunzișuri, cari odihnesc tăcute sub păcle ușoare, sub un văzduh încărcat de pulberea liniștită a luminii, vede deslușit două umbre, cari se mișcă, cari trec prin singurătatea locurilor, ca purtate de un farmec. Cineva par'că-i pune mâna pe umăr și-l întoarce; și deodată tresare: a început undeva cântarea privighetorii.

Note dulci urcă, tremură ca o plângere de dragoste, ca un suflet nevăzut, care țipă și cere bucurie și viață. Cântarea dulce, plină

de fiori, se înalță spre stele ca într'un sbor fluturător, apoi se lasă ca o ninsoare de sunete în depărtări.

„Nu, tu n'ai iubit, tu n'ai iubit niciodată! . . .“

De unde a venit șoapta aceasta? De ce i-i frică să se întoarcă? Inima i-se sgudue odată adânc; cu ochii topiți stă în lumina strălucită, în fața băncii de brad. Cu ochii topiți, mari de groază, acum stă înlemnit: în față-i se înalță o umbră ușoară, albă, flutură o clipă, trece, se mistue în lumină . . . O înfiorare, un suspin a tresărit în frunzișuri . . .

Și par'că trecuse umbra suferințelor nemărginite. Trudit, cu picioarele frânte, se lasă omul pe bancă, și inima, care a sângerat, care a fost otrăvită, care a fost strivită în îngustimea pornirilor lui, deodată se deschide, ș'a-tunci izvorul lacrimilor pornește vijelios și amar.

Și într'un târziu, târziu de tot se deșteaptă ca dintr'un vis domnul Daniil Macovei. Luna căzuse par'că într'un ocean de întunec. Răcoarea nopții îi adia peste fruntea înfierbântată. Se sculă încet și porni gârbov spre casa pustie: par'că purtă o povară mare, ca un ucigaș, care duce în spate un cadavru și care rătăcește prin întunec.

„Conv. Lit.“

Mihail Sadoveanu.

Noi am cam gătat cu cei de aici. Ceice periclitau instituțiile românești, cei ce nu știau de morala publică, de banul poporului, de creșterea tinereții sunt cu toții îndepărtați, iar locul lor îl ocupă astăzi oameni, cari ne dau cea mai deplină garanță, că în viitor nu se va mai păcătui atâta față de biserică și popor.

Cum stăm însă cu *hărnicia* protectorilor *Ciracului*, cum stăm cu *domnii* dela Lugoj?

Să vedem!

Pentru existența și amintirea unui popor sunt de lipsă două condițiuni: *cultura* și *bunăstarea materială*. Fără de aceste azi ce popor e perit, sau a plecat spre perire. În timpul luminei un popor lipsit de cultură nu mai e băgat în seamă.

Cu cultură prea multă nu se poate lăuda nici poporul din Lugoj. Inteligența de acolo, de altfel mare în gură și însuflețită între păhare, la masa poganilor, nu și-a bătut capul cu cultura poporului. Cine cunoaște bine Lugojul nu va trage la îndoială spusele noastre.

În cele materiale?! Rău de tot. Locuitorii băștinași ai Lugojului, făloșii și bogații Lugoieni au ajuns rău pe tot. *S'au tras pe la margini*. De piață nici visă nu mai pot măestrii renumiți odată ai Lugojului. Astăzi serbările diferitelor branșe ale măestrilor, renumite odată, se cunosc numai după auzite. A fost ceva ca'n povești și nu mai este.

Biserica la Lugoj a fost bogată. A avut un frumos capital, care bine chivernisit azi ar fi foarte însemnat. Și la ce a ajuns? Nu are biserică din Lugoj nici atâta capital, ca să se facă o pictură frumoasă, ci să țin păreții zugrăviți de . . . fum. *Hărnicia* inteligenții din Lugoj!!

Au înființat banca „*Lugojana*”. Toți i-au profetizat un viitor strălucit. Și era de tot natural. Aveai un ținut curat românesc, cu sate bogate, cu preoți și învățători la spate, aveai toate condițiunile de a face din „*Lugojana*” un institut puternic ca „*Albina*”, „*Victoria*” sau „*Timișana*”. Au început bine, a prosperat frumos. De când însă noua generație a pus mâna pe conducere, de când s'a ivit înflăcăratul și intransigentul spirit național cu iubirea sa pentru popor, de atunci „*Lugojana*” a mers calea racului și azi a ajuns la *mal*.

Ea vegetează, și ca populațiunea să nu ajungă la sapă de lemn, pentru că a avut neprecauțiunea a se

încrede în falșii naționaliști, a fost silită „*Albina*” să vină la noi în Bănat, să facă filială și să mai mântue câteva și dela Lugojana.

Ce rușine!! Sunt multe bănci puternice în Lugoj, cari înfloresc, se îmbogățesc, numai banca condusă de *naționaliști* trebuie să dispară de pe fața pământului.

Unde ești nene Brediceanu? Unde ți-a fost *dulcele* graiu bănățenesc? Pe alt-unde ești limbut, alergi prin Torontal și Bihor și deștepti poporul, iar acasă, în Lugoj, ești *mut* și lași ca poporul să decadă și în cultură și în cele materiale. Ce a făcut dl Brediceanu în fața celor întâmplare la Lugoj? A tăcut și cel mult s'a *scărpinat* . . . după urechie.

Dar *ciracul*? Pentru noi, cari am îndreptat relele din biserică, cari zi de zi facem progrese frumoase pentru cultura și bunăstarea materială a poporului din granița militară, n'are decât cuvinte de hulă și la el acasă, înaintea nasului lui, nu vede ce se petrece? Aceasta e purtare!! Să taci, când vezi răul și să hulești pe ceice voesc să facă binele. De așa ceva numai conducătorii din Lugoj și flămândul lor *Cirac* sunt capabili.

În fruntea *Lugojenei* a stat Dr. Popovici ca director executiv, Titu Hațeg ca președinte al comitetului de supraveghiere, apoi ca iurisconșulți Dr. Dobrin și Dr. Petrovici.

Acești domni, decând cu afacerea dela Caransebeș n'au destule trenuri să alerge la noi, ca să facă ordine, să mai mântue vre-un *prieten* și nu vedeau că lor le arde casa deasupra capului. Dr. Popovici și Hațeg de 20 de ani tot subscriu bilanțele, prin cari se *arată* progresul *Lugojenei*. Lumea se insuflețea. Acum a ieșit cuiul din sac. S'a dovedit, că bilanțele subscrise de *ei* n'au fost reale, s'a constatat, că lucrurile n'au mers bine. Și *ei*, desinteresării naționaliști, ei apărătorii lui Barbu—Badescu au tăcut și au acoperit totul din averea poporului, din diferitele fonduri ale băncii.

Vine de sine întrebarea curioasă: De ce n'au făcut arătare *criminală*? De ce n'au arătat lumii pe vinovați, pentru că lumea românească în fața celor întâmplare stă nedumerită și cu tot dreptul se întrebă, că ce au făcut Dr. Popovici și Hațeg ca conducători și de ce tac ei acum?

Cei ce nu au știut conduce la ei acasă o bancă, să nu se prea deede de conducători în afaceri, cari ne privesc pe noi, pentru că li-s'ar putea întâmplă

să cam eșim și noi din rezervă și să stringem curelele.

Videant Consules! Vază-și Lugoienii de *hărnicia* lor.

Din toată lumea.

Atentat contra președintelui republicei franceze. Un chelnăr de cafea numit Jean Mattis s'a apropiat pe piața l'Etoile de președintele republicei franceze Fallières. Individul se repezi ca un turbat și apucă pe dl Fallières de gât și încearcă să-l tragă de barbă, însă fu îndată trântit la pământ de câtra dnii Ramondon și Lasso, cari erau în societatea președintelui și în urmă arestat. S'a găsit la chelnar o medalie reprezentând pe generalul Mercier, o medalie a patriei franceze, o hartă, o hârtie galbină a sindicatului și o colecțiune de mărci cu efigia ducelui de Orleans. Mattis avea relațiuni cu comitetele regaliste. Dl Fallières a avut o zgărietură la ureche produsă de lupta ce a fost între el și atentator însă în urmă a putut în liniște să urmeze preumblarea sa și s'a întors la Eliseu, la orele 10.30.

*

Între sălbatici. Un soldat dintr'un regiment aflător în Manila, descrie Filipinele astfel, într'o scrisoare trimisă părinților săi:

„Filipinele sunt o pacoste grămădită la orizontul apusan al lumii civilizate. La Miază Noapte, insulele se mărginesc cu stânci și pierzanie; la Răsărit cu vânturile primejdioase; la Apus cu Canibali și cutremure de pământ, iar la Miază-Zi cu păsări răpitoare și cu contrabandiști.

„Clima e schimbăcioasă. Indigenii sunt foarte sărguitori și se ocupă în deosebi cu săparea de gropi, fabricarea de arme, de cuțite și cu încărcarea din nou a cartușelor Remington. Distracțiunea lor de căpetenie e lupta de cocoș, jocul de cărți, furtul și înșelăciunea.

Hrana lor constă din orez fiert, orez prăjit, supă de orez și orez. Ceremonia căsătoriei e foarte impresionătoare. În deosebi interesantă e cauza în virtutea căreia femeia capătă privilegiul să muncească cât vrea . . . bărbatul. Karibul e animalul de povară și de tras. Într'o călătorie de 100 de mile, călătorul moare de bătrânețe înainte de-a ajunge la țintă.

Capitala Manilla e situată în golful cu același nume, care e plin de murdării, de balene și de vechi mine spaniole submarine.

Gavite e un oraș foarte important; e cunoscut pentru poziția lui naturală, pentru situațiunea lui maritimă și pentru numărul mare de cărcime și de Chinezi.

Se exportează în deosebi orez și arme de războiu. Se importează soldați, muniții, tutun și bere din America.

Comunicațiunea cu diferitele insule se face prin moskiți, cari sunt întrebuințați ca porumbei de poștă. Moskiții sunt mai mari și mai puternici și pot rezista mult la drum.

Costumul național constă dintr'un sac de fâină, înfășurat în jurul trupului.

Copiii umblă în pielea goală până în vârsta de 13 ani.

Orașele constau din colibele cele mai primitive și sunt pline de pureci, de câni

fără stăpân, de murdării, pisici, porci, găini, cai, muște și ploșnițe.

Băutura națională e otrava distilată, și zama de cactus.

Mai pe scurt: Filipinele sunt: — un minunat cadou pentru un dușman; indigenii îi sunt prieteni numai dacă le pui revolverul în piept; clima e plăcută și sănătoasă pentru școrprii, ploșniți, gândaci, paianjini, șerpi și crocodili e un teritoriu canibalic, infect, murdar, uitat de Dumnezeu pe acest pământ.

*

Zidirea caselor din porțelan. În China porțelanul e întrebuințat din vremuri foarte vechi ca material de construcție și se pare, că folosirea celui mai solid fabricat ceramic începe să se întinze și în alte țări.

Pressa americană spune că nu va trece multă vreme și casele de porțelan vor înlocui casele noastre de piatră și cărămidă.

În timpul din urmă au fost fabricate cantități mari de cărămizi de porțelan, ele au o grosime de 28 milimetri dar au puterea de rezistență a unui zid gros de 40 cm. O casă de porțelan e apărută cu desăvârșire împotriva umezelei. Afară de asta astfel de case au avantajul că pot fi desfăcute fără mare greutate și clădite din nou. Pe lângă înlesnirea aceasta se mai adaugă și prețul ieftin al cărămizilor de porțelan.

Adunarea generală la oraș.

Adunarea dela oraș, ce s'a ținut în 29 Dec. n., are îndoită însemnătate. Ea dovedește, că de present la oraș se muncește mult, foarte mult și se caută a face, a pregăti un viitor impunător orașului nostru, de altă parte a arătat cu prisosință nemărginită încredere, ce părinții orașului o au față de iubitul nostru primar și funcționarii lui. *Doar 41 puncte ale ordinii de zi au fost primite cu unanimitate, desi discuția în jurul lor a fost viuă.* Faptul acesta merită cu atât mai mult atențiunea noastră chibzuelnică, cu cât în cele 41 puncte vedem programul de muncă al primarului nostru, care culminează în dorința a desvoltă orașul nostru pe toate terețele, a micșora sarcinele cetățenilor și a le asigura viitor bun aici.

Dar toate acestea ne mai spun și aceea, că orașul nostru *înaintează* mereu atât în privința economică, cât și în cea materială.

La 9 ore deschide primarul *Octavian Bordan* adunarea, care se și pune a pertracta punctele programului, deoarece ce n'a fost nici o interpelație.

Repetăm: toate punctele din ordinea de zi au fost primite cu unanimitate. Relevăm următoarele:

S'a primit propunerea magistratului, ca se să zidească *spital orașenesc*. Spitalul va fi în formă de pavilion cu 50 paturi. Cheltuelile ar fi 25.000 cor.

luate împrumut, apoi 25.000 coroane, cât s'ar căpăta din vinderea pavilionului vechiu și ajutorul de stat, ce se va căpăta. Primarul va escrie concurs pentru planuri.

S'a primit referada primarului despre construirea drumului până la gara dela țiglărie, care deși a costat 8200 cor., s'a făcut din prisosul nepreliminat al vămilor.

Socoțile s'au primit, după ce dl *Borțun* în o vie discuție primi lămuririle necesare.

Lui *Andrei Jula*, executor orașenesc i-s'a votat 60 cor. recompensă.

S'a cetit și primit *lista viriliștilor*.

S'a hotărît în principiu, că loan *Biebel* locuitor în Oravița va căpăta un loc pentru fabrică de statue. Dar întreprinzătorul e îndatorat a arăta mai înainte planurile.

S'a hotărît plata inginerului orașenesc în 2560 cor. După discuția, la care au luat parte ll. Sa dl *Const. Burdia*, dnii dr. *Ionescu*, *Borțun* și *Susich*, s'a decis, că inginerul poate primi și lucruri private, dar în oraș tarifa i-se va hotărî prin un statut, iar afară de oraș poate lucra numai cu permisiunea și știrea primarului.

S'a cedat lui *Friedr.* și *Iuliu Stadtmüller* 2 holde de teritoriu pentru fabrica lor.

Magistratul a venit cu propunerea, iar reprezentanța a primit, ca să se pue încă 20 lămpi electrice îndeosebi spre noua stație de tren, dar și pe strada *Timișorii*. Ne pare foarte rău, că de astădată nu s'a încins o discuție despre mizeriile electricității noastre.

S'a primit referada primarului despre *reorganizarea pompierilor*. Magistratul vrea să facă din pompierat instituție orașenească, asupra căreia să poată dispune, ceea ce e foarte de dorit. De aceea toți servitorii și polițiștii vor fi instruați, se va procura instrumente mai bune și mai nouă și se sistemisează deocamdată numai 2 grade, un post de cociș, și se țin 4 cai. Primarul e încredințat a compune pe 1 Maiu statutele.

S'au primit modificările impuse de ordinațiunea ministerială în chestia statutelor pentru vizitarea vitelor și cărnii. Va fi în viitor și o *măcelărie orașenească*. — Tot cu această ocaziune nu s'a discutat însă, cum ar fi fost bine, zidirea unei hale pentru măcelării, pentru casapi. Într'un oarecare colț al pieței înfrumșetând-o, ar putea fi o hală pentru casapi. Dar despre aceasta vom scrie și vom propune mai mult altădată.

S'a hotărît și zidirea unui *spital pentru morburi epidemice*, care trebuie să-l aibă fiecă orăș. Ca acoperire servește suma de 4700 cor., oferită de societatea, ce a zidit calea *Caransebeș*—*Hațeg* și 10.000 coroane, ce vor trebui luate împrumut.

S'a primit unanim preliminarul pe 1909 alcătuit cu atâta iscusință sub îngrijirea primarului nostru, pentru ceea ce laudă meritată i-a adus cel mai competent bărbat, ll. Sa dl *Constantin Burdia*. ll. Sa a arătat multele și marile merite, ce în scurt timp și-le-a câștigat iubitul nostru primar pentru oraș, a lăudat preliminarul și *realitatea* lui, fiindcă nu numai pune orașul pe baze moderne, ci pentru acoperirea noilor trebuințe s'a îngrijit primarul cu prisosință de nouă și nouă isvoare de venit, așa că *orașul înaintează, fără ca să fie îngreunați cetățenii*.

Propune deci, că considerând neobositul zel al primarului pentru ridicarea orașului în cele materiale și culturale, considerând, că la funcționarii de stat s'au regulat plățile îmbunătățindu-se, propune, ca să se ridice plata primarului cu 800 cor., nu doar fiindcă primarul ar avea lipsă, ci ca un semn de recunoștință pentru munca-i desinteresată. Propunerea ll. Sale s'a primit unanim.

Tot la preliminar a cerut unele deslușiri dl *Petru Borțun* referitor la unele poziții, ceea ce i-s'a și dat.

La acelaș punct a început să vorbească și economul *Atanasie Suci*, care însă ajunge cu sine însuș în contradicere. El adecă dificultează, că se dă și vitelor streine, ce trec pe aici, voe să pășuneze pe teritorul orașului.

Primarul îi răspunse, că tocmai dl *Suci* a fost acela, care în primăvara trecută a protegiat și l'a rugat să dea voe la niște economi de vite să pășunească. Se miră deci, că tocmai d-lui își ridică cuvântul. Dealtcum nu peste mult se va face un statut pentru pășunit. Constată mai departe, că aproape toate dispozițiile sale, toate hotărârile dela oraș au tins, ca să se ușureze soarta economilor. Dovadă e, că aruncurile au scăzut așa de tare.

Se primește cu votare nominală, ca să se ia un împrumut de 400.000 cor. pentru investițiile necesare. Despre întrebuințarea acestuia am publicat frumosul raport al primarului nostru.

— Palatul gimnaziului va fi pe locul grădinii lui *Müller*.

Tocmai de aceea se vor asfaltă atât ambele laturi ale străzii *Constantin Burdia*, cât și *Strada cărămidarilor* și *Strada grădinilor* până la edificiul noului

gimnaziu. Tocmai așa și Strada nouă.

Ceeace ziceam, că trebuia să se pertracteze, s'a discutat și hotărât. În piață se va zidi o hală pentru casapi cam cu 30 mii cor., ceeace va însemna un nou isvor de venit pentru oraș.

— Peste Potoc în strada Const. Burdia se va face un pod de beton.

— S'a dat voe, ca noua cassă de păstrare să-și zidiască palatul în strada Orșovei.

— Celelalte puncte de-aseenea s'au primit unanim.

Pentru popor.

VI.

Reflexiuni.

Cetim în „Lupta“ și „Tribuna“, foile partidului național din Budapesta și Arad sub titlul: „Morală dlui Burdia“ niște acuze nouă aduse Ilustrului nostru bărbat, dlui consilier C. Burdia. Deoarece acele acuze pe de o parte fiind lipsite de loialitatea recerută, ba mai fiind și tendențioase, mă aflu îndemnat, a le reduce la adevărata lor valoare, în cele ce urmează:

Nu cred, ca cei dela „Lupta“ și „Tribuna“ să fie atât de timpiți la minte și răi la inimă, să nu recunoască, că celui otrăvit — ca să-l scoți din ghiarele morții, de ești expert și voești să-i ajuți — îi vei da contratravă și vei aplică metoda cel mai practic pentru a-l mântui!

Celce a comis odată o transgresiune, fie cu voia ori fără voe, în urma căreia i-s'a aplcat o pedeapsă, de voești a-l scăpa de aceea, trebuie să aplici un metod radical, din care să documentezi îndreptarea aceluia păcat.

În Domnul reposatul George Novacovici, ca student universitar a făcut o transgresiune; s'a amestecat în politica de agitație, a fost relegat dela toate institutele din țară! S'a dus în Austria să studieze, — i-a căzut însă foarte cu greu acolo, așa i-a venit căința, cine să-i ajute?! A rugat pe Ilustritatea Sa deputatul C. Burdia!

Fiind acesta și cunoscut personal, ba și prieten, i-a zis-o poate — bine frate, dar intervenind eu la ministru pentru revocarea ordinului, cu ce voiu documentă eu aceluia, că bunăoară „George al tău“ se va purta altcum în viitor!?

Astfel s'a aflat modul „Reversului“. „Reversul“ nu conține însă deobligământul arătat de cele 2 foi, că anume: să voteze totdeauna pentru deputatul Burdia. Acela e de alt conținut, ce anume privește îndreptarea lui George. E o inventație ceeace scrie „Lupta“ și „Tribuna“, o deducție, pe care o fac din articolul „Pentru Popor“, publicat în „Severinul“, — căci eu nu pot crede, că părintele Novacovici, ca bărbat cu socoteală, să fie atât de indiscret în o cauză, ce-l privește pe d-sa și familia în mod direct!

Dacă totuș a făcut-o și d-sa a divulgat însuș în public, atunci cu atât mai vartos se adeverește, că ceeace a făcut, a făcut conștiu și prin urmare nu se căiește de ceeace a făcut, fiindcă a făcut din convingere, că numai spre binele său a făcut-o!

George Novacovici a fost un naționalist fără socoteală, care credeă, că datoria studentului nu e să învețe, ci să facă politică. A fost cunoscut personal cu deputați naționaliști, de ce aceia nu au întreprins pașii la ministru în favorul lui, fără revers!? Ba, paremi-se, că chiar cu revers în mână niciunul dintre ei nu a primit angajământul!

Fiul deputatului Vasile Lucaciu, asemenea a fost un naționalist alarmant, unde e acela azi, că nu-i mai auzim de nume?! Ei, vedeți, aici e diferența, că ceeace a făcut Novacovici prin deputatul Burdia, Lucaciu a putut face direct — pentru fiul său — ca deputat! Să nu uităm, că e de o mie de ori mai bine e a ruga pe un român, decât pe un strein. Cu toate că după preceptele scripturei: deaproapele tău e celce-ți face bine! Eu recomand receptul dlui Mihályi: „Sângele nu se face apă“. Cu apucături de acestea cei dela „Lupta“ și „Tribuna“ nicidecând nu vor putea micșora valoarea reală a faptelor Ilustrității Sale dlui deputat C. Burdia. Ar fi foarte înțelepțește dela cele 2 foi, de a nu mai încercă prin apucături, să bage zizanie între partidele politice române, căci scrisele lor sunt prea mult contrare faptelor! Și noi, cei dela „Severinul“ suntem gazetari, dar noi nu micșorăm în gazetă valoarea faptelor celor dela „Lupta“ și „Tribuna“, din contră ne doare inima, că vedem zilnic, că afară de raporturile vorbirilor rostite în dietă, absolut nici-o altă faptă de interes economic, moral ori cultural nu putem ceti despre cei 15 deputați naționaliști români!

Învățați domnilor a face: Dați tuturor cele ce sunt cu datorie: Celui cu dajde — dajde; celui cu vamă — vamă; celui cu frică — frică; iar celui cu cinstea — cinste!

Apostolul poporului.

Cutremur de pământ îngrozitor în Italia.

Pustiirea orașelor Messina și Reggio.

Puterea neîndurătoare a vremii s'a năpustit cu o mânie omoritoare iarăș asupra Italiei răsăritene. Cutremurul de pământ — dupăcum ne vin știrile mai noi — nu a fost o catastrofă de toate zilele, ci o adevărată pustiire de orașe, sub ruinele cărora și-au aflat mormântul mii de oameni. Dacă știrile, ce ne sosesc, se adevereșc, atunci iese la iveală, că peste una sută de mii de oameni și-au pierdut viața sub ruine în urma îngrozitorului cutremur.

Cel mai frumos oraș al Siciliei, încântătoarea Messina, e aproape cu totul numai în ruină.

Nu e destul, că pământul s'a înfuriat pe omenime, ba încă și marea s'a apucat de răsboire. În urma uriașului cutremur de pământ, marea face valuri uriașe, amenințând cu pustiirea tot ce în cale i-se pune.

Întreagă populația Italiei e pe picioare. Din Roma s'au trimis trupe de ajutor la fața locului. Însuș regele Italiei a călătorit la locul, unde s'a întâmplat catastrofa, ca să mângăe și să dea

mână de ajutor celor foarte puțini, față de cari soartea a fost mai miloasă, lăsându-i în viață, și aceia însă cei mai mulți schilozi pe toată viața lor.

Iată știrile mai nouă, ce ne-au sosit:

Catastrofa.

În nopțile trecute au sosit primele știri îngrozitoare despre acest cutremur oribil, cari spun, că orașele Reggio și Messina, aceste înfloritoare orașe ale Italiei, sunt pustiite cu totul. În urma cutremurului s'a iscat un foc îngrozitor, în a cărui flacări mii de oameni au ars scrum. Robii din temniți, în urma dărîmării zidurilor, unde erau arestați, au scăpat fugind în liber și au început a prăda și a aprinde totul, ce găseau întreg în calea lor; soldații însă, cari erau puși la pază, aleargă în urma lor și pe cari îi prind, scurt le fac judecata, isprăvind cu ei la moment în fața locului, unde sunt prinși.

Roma, 30 Decembre.

Mulțime de locuitori, înspăimântați de acest cutremur, în mijlocul nopții și-au căutat refugiul în biserici, cari dărîmându-se, au îngropat de vie mulțimea sub ruine. Groaza, ce cuprinde populațiunea Italiei, nu se poate scrie.

Dintre orașele, cari au suferit mai mult, însemnăm pe Monteleone și Riposto, cari se zice, că ambele sunt prefăcute în ruină și cenușe.

Paris, 30 Decembre.

O telegramă privată spune, că cutremurul de pământ din Italia a răpit viața la 100.000 oameni.

Roma, 30 Dec.

Cutremurul de pământ s'a simțit aproape în toată țara. Vapoarele, cari erau adăpostite în portul din Malta, în urma cutremurului, care cu așa putere le-a isbit valurile mării, încât au rupt ancorile și lanțurile cu cari erau legate și au luat-o razna pe mare, purtate și isbite fiind de îngrozitoarele valuri.

În apropierea Siciliei marea e foarte turbure din cauza cutremurului și amenință prin valuri uriașe pustiirea a tot ce-i pică în cale.

Roma, 30 Dec.

Primarul orașului Seninara telegrafiază, că toate edificiile s'au prăbușit. Orașul e cu totul o ruină, de sub cari până acum s'au scos peste 100 cadavre, dărăburite în modul cel mai oribil.

Roma, 30 Dec.

Între Messina și Catania au reparat în grabă drumul de fer. Cei scăpați cu viața spun, că portul din Messina s'a prăbușit cu totul în valurile mării. Posta, edificiul telegrafic și cazarmele s'au dărîmat, îngropând sub ele mai multe mii de oameni. Deputatul Fulci cu întreaga lui familie a murit în ruinele propriilor lor case.

Roma, 30 Dec.

O telegramă din Messina spune, că fabrica de gazometru a explodat, pustiind totul. Pe străzi zac mii de morți.

Un om, a cărui familie s'a prăpădit, a trimis următoarea telegramă unei rudeni din Roma:

„Părinții, soția, copiii și servitorii mi-i-a omorît cutremurul de pământ, cadavrele lor au fost apucate de flăcările focului, încât numai scrum am putut scoate din mijlocul

jarului năpraznic. Eu însumi abia am scăpat ca prin minune“.

Căpitanul de Marină Mantecella telegrafiază din Catania, că aduce cu vaporul din Messina peste 400 de oameni, cari au scăpat cu viața, au rămas însă sub cerul liber, fără pic de adăpost, rupți și goi, dupăcum au putut să se refugieze.

Messina, 30 Dec.

Mitropolitul Dervica și directorul de poliție au murit între dărîmături. Orașul e păzit de miliție, care împușcă la moment fără judecată pe ori-care jăfuitor ori pe arestanții, cari au scăpat din temniți și s'au dat la jăfuite.

Mizeria e, încât nu se poate mai mare. Oamenii cei vii, cari au scăpat cu viața, la tot pasul se împedecă de cadavrele, cari stau grămadă și cu miile unii peste-olaltă.

Întreg orașul e cuprins de o mare de foc, care pare arderea a tot pământul. Lângă portul mării sute și sute de vapoare s'au prăpădit în adâncul mării, înecând sute și mii de vieți omenești.

Căpitanul de marină Montebello zice, că a fost martor la fața locului, când robii din temniți, cari au scăpat, au făcut o întreagă trupă, năpustindu-se asupra orașului, jăfuind totul. Locuitorii însă s'au apărat cu focuri de revolvere, pușcând în aceste bestii, nimerind însă multe gloanțe și ființe nevinovate, cari umblau ca nebuni în toate părțile, ca să se mântuiască.

O telegramă spune, că în Palma zac 1700 morți.

Altă telegramă sosită din Messina spune, că singur acest oraș are mai mult de 50.000 morți, între cari arși de vii sunt aproape 20.000.

În Calabria sunt peste 30.000 morți, cari zac pe strade și prin ruini.

Soartea vapoarelor.

Fiume, 30 Dec.

Societatea de navigație „Adria“ raportează, că vapoarele Buda II, Zrinyi, Matlekovics și Andrassy, tocmai în timpul catastrofei se aflau pe largul mării, nu se știe însă de soartea lor nimic. Ieri ar fi trebuit, ca vaporul Zrinyi să călătorească din Messina la Calabria, însă nu se știe nici-o veste de soartea lui. De aceea lumea, care a avut rudenii și cunoscuți în călătorie pe aceste vapoare — este foarte îngrijată.

Ajutor.

Roma, 30 Dec.

Ministrul-președinte Giolitti a trimis 100.000 lire, ca ajutor nenorociților. Regele Italiei a trimis 200.000 franci din casseta proprie celor nenorociți, călătorind totodată în persoană la fața locului.

* * *

Pustiire în toate părțile Italiei.

Orașul Messina dispărut cu totul. — Peste una sută cincizeci mii morți. Peste cincizeci de mii oameni răniți. Sute de mii sub cerul liber fără pic de adăpost.

Catastrofa de acum, venită cu atâta urgie și blăstăm pe sârmanii Sicilieni a fost cu mult mai mare și mai zguduitoare ca și în anul 1755, pe când în Lisabona a fost tot

un așa de îngrozitor cutremur de pământ, acela însă nici pe departe nu se poate asemăna cu acest de acum.

Cei puțini scăpați de urgia vremii, și răzbunarea pământului și a mării, ne povestesc lucruri îngrozitoare.

La om îi stă mintea în loc, părul i-se sbârlește pe cap, și un cutremur, împreună cu un furnicar de spaimă și groază îi cuprind întreg corpul.

Ne spun cei scăpați, că acest cutremur de pământ le aduce aminte scrisesele din biblie, când cu pustiirea totală a Pompeiului.

Ne povestesc, că oamenii, din Messina, văzând, sau simțind înspăimântătoarea nenorocire ce-i așteaptă, au început a urla, femeile a chiu, copiii și mamele a zberă desperate, alergând, care încătrău fără țintă, izbindu-se unii de alții, încât mulți au picat jertfe propriilor lor frați, fii etc., și în alergarea lor nebună și desperată se îndesuiau pe strade pe când, zidurile trăzneau din răputeri, și ca un blăstăm greu se răsturnau zidurile îngropând și omorând mulțimea sub ruinele lor.

Cutremurul i-a mai ajustat și prăpădenia mării din apropiere, care în furia ei nebună aruncă valuri uriașe ca niște munți, cari părea, că ajung până a se lupta cu luna și stelele, făcând un vuet și un muget, ca de niște fiare sălbatice rupte de foame.

Când însă uriașele valuri se izbeau unele de altele, dădeau un urlat îngrozitor, ca urietul din mai multe sute de guri de tun, umplând ulițele orașelor din apropiere.

Spun acei scăpați, că ulițele erau atât de tixite de lume încât peste apa spumegândă ce marea izbea zidurile caselor și vilelor ruinate, pod se făcea, călcând om peste om. Eră o învălmășală, ca la perirea lumii.

Știrile mai nouă ne spun, că orașele Messina, și Reggio au dispărut cu totul de pe pământ, încât nici urmă de ele nu se mai află, înghițite fiind de gurile valurilor flămânde ale mării.

Roma, 1 Ianuarie.

Un vapor-torpedor, tocmai în ziua catastrofei, eră legat de portul înfloritorului oraș Messina, ne aduce vești, că fața mării e cu totul schimbată, e înfuriată, ca o vijelie năpraznică, încât călătoria cu vaporul e peste puțină, căct toate turnurile de luminat de pe mare și de pe port au dispărut cu totul, apoi marea e îmbrăcată și într'o ceață groasă și întunecoasă, așa că vapoarele, cari ar trebui să plece sunt silite să ancoreze, în locul unde se află stând locului, ca împetrite.

Berlin, 1 Ian.

Aici vine știrea, că până acum peste 50.000 cadavre mutilate în chipul cel mai oribil au scos de sub ruine. — Se zice, că cei mai mulți nenorociți au căzut jertfe în urma izbirii cu atâta putere a valurilor mării în orașul Messina, cari apoi retrăgându-se iarăși în albia ei, pentru ca cu o înzecită putere să se azvârle din nou asupra orașului — lînea marea străzile ducând cu ia mii de oameni vii, și mii de cadavre, îngropându-i în adâncimile ei nepătrunse.

Palmiba, 1 Ian.

Aici, încă a fost urgia vremii. De sub ruinele cetății până acum s'au scos peste

3000 cadavre. Ajutoarele grăbesc cu cea mai încordată putere la scăparea nenorociților, deoarece în continu se aud de sub ruine glasuri înăbușite de durere după ajutor.

Bagnaro, 1 Ian.

Până acum, numărul morților aici a atins suma de o 1000. Îndeosebi femeile sunt în număr mai mare între morți și răniți. Se zice, că vor mai fi sub dărîmături peste 5000 fără viață sau răniți.

Nu mai există Messina și Reggio

Știrile acum sosite ne spun, că aceste două orașe au dispărut cu totul, și în locul lor e o mare întinsă de apă, a cărei aburi, îneacă și oprește orice corabie de a se apropia cu ajutor! Nici nu se mai știe locul unde aceste două orașe cândva în toată floarea lor, că unde au fost și încătrău sunt.

Palermo 1 Ian.

Între scăpații sosiți aici din Messina, se află și fosta cântăreață a operei din Budapesta, ce se chiamă Paula Karalek. Artista așa a scăpat, că a sărit din etagiul al treilea al hotelului „Trinacria“ unde își avea locuința. Nu i-s'a întâmplat însă nimic rău, ducând-o valurile mării până la un vapor, a cărei marinari au salvat-o.

Roma, 1 Ian.

De aici ne vine știrea, că pe 30 de robi, cari au scăpat din închisori și s'au dat la jefuite, armata i-a prins și la moment i-a pușcat pe toți fără judecată.

Regele Italiei între ruinele Messinei.

Lacrimile regelui. Durerea tuturor.

Roma, 1 Ian.

La plecarea regelui din gară spre Messina, un deputat a voit să-i țină o vorbire, arătând prin asta durerea țării, și a vrut să-l bineventeze, Regele însă l'a oprit zicându-i: „În minutul acesta plin de atâta durere nu e bine a ținea discursuri, ci haideți să ajutăm“.

Neapol 1 Ian.

Părechea regală a sosit aici între strigătele de „să trăiască“ ale poporului. Pe când din ochii regelui și reginei Italiei curgeau lacrimile șiroaie. După descălecare, s'au dus la fața locului, unde Regele împărția ajutorul celor fără adăpost, pe când regina mângăia și îngrija de răniți și de bolnavi, așezați prin spitale sub corturi, ori prin vapoare.

Fiume, 1 Ian.

Societatea de navigație „Adria“ ne spune, că vaporul maghiar Matlekovics a ajuns nevătămat în port, pe când vapoarele Nagy Lajos și Andrassy sunt foarte stricate în urma turbării mării și cu mare greutate abia au ajuns în port, aproape înecate de jumătate. Se zice, că pe mai mulți marinari de pe puntea vapoarelor acestora i-ar fi măturat valurile mării, ducându-i cu ele pentru a-i perde în adâncimile ei, îngrășând peștii cu trupurile bieților voinicici.

Fiume, 1 Ian.

Vestea, ce sosește din jurul orașelor pustiite, e îngrozitoare. Apă de beut nu e. Cei scăpați sunt amenințați a pieri de sete.

Roma, 1 Ian.

Într'una sosesc vapoare din Catania cu ceice au scăpat. Toți sunt aproape goi de

haine, abia învăliți în ceva zdremțe. Femeile îndeosebi sunt foarte zdrobite, căci dacă cineva le întreabă ceva, ele aduc înainte pe cei cari le-au pierit, pe copii, frați, părinți etc.

Un vapor englez a transportat acasă pe consulul englez, care avea ambele picioare rupte, familia lui însă între ruine și în valurile mării și-a aflat mormântul. Despre consulul nemțesc se zice, că ar fi perit cu familie cu tot, deoarece nici-o veste nu se aude de el.

Ședințe și iar ședințe.

Dela alegerea de episcop până azi într'una se ține la ședințe consistoriale, hotărâsc, deshotărâsc, fără ca însă câtuși de puțin să se simtă, cumcă și la consistor am fi în pragul unei nouă ere.

Părintele arhimandrit *Musta* n'a dovedit până azi cu nimic, că s'ar schimbă sub el situația, căci *nici până acum n'a făcut regula cerută în biserică*, ci tocmai din contră sub el s'au adus sentințe monstruoase ale consistoriilor plene: dr. Badescu a fost achitat de consistor fără cercetare, deși la noi toată lumea știe, că acuzele ridicate contra lui sunt prea temeinice, dr. Barbu a plecat, dar drept sentință i-s'a dat numai o înfruntare în scris, deși multe păcate sunt în poemelnicul lui.

E absurd a-i da cuiva drumul numai în urma unei înfruntări în scris. Căci sau e dr. Barbu vinovat, și atunci cu *altfel* de sentință trebuia să plece, ori nu e vinovat, și atunci părintele arhimandrit Filaret *Musta* n'are drept să jertfească pe cineva numai și numai, ca să ajungă la mitra de episcop.

Să fim înțeleși: dr. Barbu a fost invinuit cu lucruri grave pe baza cercetării ținute de comisarul ministerial, care a aflat, că Barbu a stricat generații de tineri și a compromisat rău instituturile, la care a servit. Acuzele erau așa de grave, încât dr. Barbu ar fi trebuit imediat desprofesorat — așa s'a cerut. Părintele arhimandrit a vrut însă să împace și capra și varza: lui Barbu îi dă numai o înfruntare, dar îl lasă să plece. Doar în consistor au fost tot prietenii lui dr. Barbu, cari tractară chestiunea *din pretinie*. Consistorul e stăpânit adecă de Lugojeni, oamenii lui Barbu și Badescu.

Da, aici găsim și cheia afacerii Badescu. Cum să-l ezece pe el *pretinii*? S'a aflat deci formula prescrierii: cu mintea șugubeață a fiscalului Petrovici s'a enunțat în ședința consistorială, că

acuzele s'au prescris, deci nu s'a făcut cercetare: *fără cercetare* dr. Badescu a fost achitat în plină ședință consistorială, deși la noi toată lumea — repet — cunoaște *acele* fapte imorale și neîncrednicitoare pentru un călugăr: cu toate acestea imni de laudă i-a adus după monstruoasă ședință „*Drapelul*“, gata la poruncă.

Va să zică: în biserică nici acum nu e rânduială: aici avem să căutăm pricina, că nu avem nici azi episcop întărit. Lugojenismul și acum e în floarea sa la consistor; cum să fie deci depărtate tocmai expositurile lor?

Dacă acum, când i-se cere să facă, nu e rânduială, ce se poate aștepta atunci, când arhimandritul ar avea în mână cârja arhierescă? Din toate cele de până aici nu se vede, că s'ar continua era veche?

Căci înțelegem: dacă Badescu ar fi un *cineva*, care a îmbătrânit în mănoasă activitate. Dar aici nimenea nu știe, ce bun, ce fapt vrednic de pomenire în biserică a făcut Badescu. N'a făcut *nimic* vrednic de pomenire. Că s'a tăvălit beat prin birt, că a fost cu reverenda-i călugărească în localuri de imoralitate, că la petrecere publică toată lumea l'a putut vedea iluminat: astea sunt fapte, cari pentru un *călugăr* nu s-un dozar de onoare. Așa e acuza.

Ce-l leagă de el pe părintele arhimandrit, de nu *îndrăznește* să execute ordinațiunea ministerială?

Aflase-va oare minister, care să întărească pe părintele arhimandrit, fără să fi dat acest din urmă dovadă, că e capabil a introduce o eră nouă, bună la consistor, o eră, care să fie și spre folosul bisericii și spre al credincioșilor?

În pragul războiului.

Știrile, cari vestesc pregătirile de războiu, nu sunt vorbe goale, ci se pare a fi neîncungiurat un apropiat războiu.

Balcanul clocotește și se așteaptă zi de zi izbucnirea războiului, care va aduce cu el atâta vărsare de sânge, atâția voinici își vor găsi mormântul departe de acei, cari îl iubesc.

Din Bosnia se anunță adevărate ciocniri între bande sârbești și trupele noastre, unde trenurile cu miile duc voinici de ai nostri zilnic.

Părinții, cari au feciori în armată se cugetă cu desperare la un războiu în care vor peri fiii lor vărsându-și sângele pentru patrie și Tron, și după-

cum ne vin știrile — durere — războiul nu se va putea încungiura.

Dăm mai la vale știrile mai însemnate, ce ne vin din Bosnia, unde sunt deja duse unele părți din diferite regimente dela noi, Timișoara, din; Orăștie, Sibiiu, Budapesta și altele:

*

Din Serajevo se vestește, că în 22 l. c. a avut loc, lângă riul Drina, o ciocnire între gendarmeria austro-ungară și soldații sârbi. Comisiunea eșită la fața locului a găsit doi soldați sârbi morți și un sergent-major din ai noștri rănit grav. Lupta au început-o Sârbi.

*

(*Serajevo*, 28 Dec.) zilele trecute de pe malul sârbesc al fluviului Drin posturile sârbești de graniță au pușcat asupra parturii de jândarmi și pe unul l'a rănit.

Jândarmi au returnat pușcăturile, la ce apoi doi soldați de pază sârbi au rămas morți.

Stirea e întărită și din ministeriul de războiu.

*

Sărbătorile soldaților din Bosnia. Din Serajevo primim următoarele informațiuni: În sara de 24 Decembrie s'au împărțit între ostașii regimentului 15 de pedestrași transferați aici darurile de Crăciun, aproape 40 mii cor. În sara de Silvestru ostașii vor fi împărțâșiți din nou cu daruri. La împărțire s'au purtat ofițerii cu deosebită atențiune față de ostași, cari erau puși buii la pază de noapte, precum și la cei trimiși întru inspecționarea hotarelor. — De altcum însiși ofițerii au surprins pe ostașii de rând cu daruri mai mărunte. Pentru ajutorarea trupelor dela hotare colectele decurg într'una, și spre aceasta să aranjează chiar și sărbări filantropice.

GLOSE.

În zilele trecute a fost alegerea biroului despărțământului învățătoresc. Între candidații propuși la președinție a fost pentru un grup lista Jumanca-Ciologa.

Oare, care dintre ambii ar fi fost mai bun?

* *

Pentru arhimandritul nostru cel mai plăcut cadou de Crăciun — ar fi *întărirea*.

* *

Cea mai mare prostie e a scrie, că o adunare oarecare e lipsită de controlul publicității.

. . . Aceasta a scris-o fleoarța făinarului Kallitzky.

* *

Ni se comunică semioficios, că madam Iakobich va fi cea dintâiu, care va pofti deputatului nostru sărbători fericite.

* *

Propunerea avocatului Petrovici, ca să fie achitat Badescu a fost numai o glumă. Dl Petrovici e adevărat recunoscut ca om tare glumeț — comunicat semioficios.

* * *

Fleoarta lui Kallitzky spală, adevărat încearcă să spele rufele lui Barbu-Badescu.

E oare posibil?

Invitare la abonament.

Cu numărul de față înțrăm înțr'al 3-lea an, de când prin mari greutăți și jertfe am adus la lumina zilei foaia „SEVERINUL“.

Ne adresăm către toți frații de bive, cari până acum s'au convins pe deplin despre munca noastră, și despre străduințele noastre pentru a lumina, sprijini poporul și a-i arăta adevărata cale, ce duce la ușurarea sorții lui pe toate cărările, ca să facă cunoscută foaia noastră „SERERINUL“, în cercurile lor de cunoștințe, cât le stă în putere.

Împreună fiind tipărirea foi cu cheltueli uriașe, rugăm pe iubii noștri cetitori, cari încă sunt în restanță a ne trimite prețul, cu cari ne sunt dator și a-și reînoui abonamentul, ca să putem regulat expedă foaia.

Învităm totodată on. public român a abonă foaia „SEVERINUL“ care pentru preoți, învățatori și plugari la cerere o trimitem, cu prețul redus de: 4 cor., la an., la 1/2 an., cu 2 cor., dacă respectivii la cererea foii ne vor documenta cu subscrierea proprie, că sunt preoți, învățatori sau plugari.

Sperând bunul sprijin a tuturor fraților de bine semnăm cu dragoste frățească.

Redacția și Administrația
„Severinului“

Cronica teatrală.

Cu ziua de Vineri și-a început reprezentațiile în sala otelului Lichtneckert trupa teatrală a lui Miklósy, având față de anul trecut puteri nouă și mai bune.

Vineri seara s'a predat *A tatárjárás*, operetă în trei acte. Piesa aceasta deja a recomandat bine trupa teatrală. Relevăm îndeosebi jocul d-șoarei Katona ca Riza báróné, Ela Mezey, ca Treszka și Czakó, ca Wallerstein. Directorul Miklósy încă a contribuit ca ansamblul impresiei să fie bun.

Piesa lui Engel și Horst *A kék egér* Sâmbătă sara încă au ascultat-o foarte mulți Lörinczy Erzsike și-a interpretat rolul cu multă inteligență. Drăguțe au fost fetele de casă Katona și Mezey.

Dupăce Duminecă după amiază s'a predat *Peleskei nótárius* sara cu prea multe lacune și prescurtări s'a predat *Drótostót*. Czakó în rolul de jidov a fost neîntrecut. Publicul și-a petrecut foarte bine.

Luni mai mulți trebuiau să asculte *Az ördög*, celebra piesă a lui Molnár Ferenc.

Directorul Miklósy s'a degajat cu multă iscusință de rolul diavolului. Piesa a plăcut, fiindcă și conținutul e atrăgător, dar și jocul a corăspuns. Elza obraznică (dșoara Mezey) a fost adorabilă. Lörinczy Erzsike a fost prea sentimentală.

Repertoriul e cum urmează: Marți: Dolárkirálynő; Mercuri (după amiază): Méltóságos Csizmadia; (seara): *Tanitónő*; Joi: Biboros; Vineri: Vig özvegy; Sâmbătă: Grethen; Duminecă: Piros bugyelláris și Próba házasság; Luni: Tündérszerelem; Marți: Tul partról; Joi: *Samson*.

NOUȚĂȚI.

Tuturor cetitorilor, abonenților și colaboratorilor noștri, le dorim sărbători fericite.

Redacția și Administrația
„Severinul“

Știre personală. Il. Sa Const. Burdia iubitul nostru deputat dietal și consilier reg., în 29 Dec. n., a călătorit la Budapesta, pentru a fi de față la serbarile politice de anul nou. Iubitul nostru deputat s'a reîntors acasă Sâmbătă în 2 Ianuarie, și aici va petrece întreagă vacanță parlamentară până în 18 Ian.

Parastas pentru marele Șaguna, s'a ținut în biserica-catedrală de aici, în 20 Dec. luând parte la această sfântă serbare toți elevii din seminarul teol.-ped., ort.-rom. din Caransebeș.

Numire. Suntem înștiințați pe cale privată, că Episcopul Dr. Csernoch János din Csanad a ridicat la rangul de protopop pe dl preot Demele Ferencz de aici. Primească dl Demele și din partea noastră cele mai călduroase felicitări.

— Dl ministru al învățământului a denumit pe dl inv. diplomat dela școalele elem. grănițerești Nicolae Tutunariu din Ruenii-Turnului, ca învățator definitiv tot acolo.

Maiestatea Sa va veni, după cum scriu ziarele din capitală pe la finea lunii Ianuarie 1909 la Budapesta, unde va rămânea până pe la mijlocul lui Februarie. Se vor da mai multe prânzuri de curte și un bal de curte.

Armin Várnai fost notar cercual în Bozovici a fost ales în *Sacul*.

Turcii se însreștinează de silă. E mare nemulțămirea printre mohamedanii din Bosnia și Herțegovina, din motivul, că preoțimea catolică caută să-i încreștineze cu orice preț, mai mult cu sâla decât cu voia. Într'o comună au botezat doi copii de musulmani, în contra voinței părinților, și tot așa și pe mai mulți alții, pe cari i-au ademenit cu diferite lucruri date în cinste de către preoții catolici. O delegațiune de musulmani se va plânge la locurile competente în contra acestei încreștinări cu de-a sâla.

Șiretenia unei fete. În una din zilele trecute a intrat la Iulia Lazarescu din Bucovaț fata Paraschiva Ausan, o fată orfană, cu rugarea, ca să trăiască împreună. Femeia Lazarescu s'a învoit însă la asta, milă fiindui de biata orfană. Fata, însă, în ziua aceea,

O deputație de vr'o douăzeci-și-cinci preoți a fost azi la Il. Sa dl Const. Burdia și l'au rugat să intervină și să se întrepună pentru interesele preoțimei la noul proiect al congruei. Il. Sa le-a promis, că le va face tot, ce-i posibil.

după-ce binefăcătoarea ei s'a depărtat de acasă, s'a pus și a furat tot ce a găsit mai de pre', tulind-o la fugă. Lazarescoae însă nu a spus despre fapta rușinoasă a Paraschivei nimărui, până ce între zi ducându-se în comuna din apropiere Gladna, la un cunoscut al său, s'a întâlnit cu fata, care a jefuit-o pe ia, tocmai în minutul, când a jefuit și dela cunoscutul ei din Gladna. Păcătoasa a fost dată pe mâna poliției.

Caz de moarte. Văd. lui Kálmán György învățătorită a răposat în Domnul în 24 Dec. în etate de 70 ani. În mormântarea i-a fost în 26 Dec. n. d. am. O deplânge ginerele său dl Boros János, învățator la școalele elem. de stat.

— Doamna Schwarz Roza, soția dlui comerciant din loc: Pártos (Perlfaszter) Ignác, a răposat în 28 Dec., sara în Lugos, în etate de abia 41 ani.

Jefuire unui medic. Muncitorul George Telescu din Vașcău în săptămânele trecute, a pândit pe dl Dr. Csillag Gyula, și pe când acesta trecea pe lângă locul de pândă al lui Telescu, acesta s'a aruncat cu cuțitul, ca să străpungă pe dl Csillag, care s'a apărat cu putere însă, ținând departe de el pe tâlhar, până-ce din apropiere i-a venit ajutor. Telescu însă văzând, că fapta tâlhărească nu o poate aduce la îndeplinire s'a aruncat și a rupt lanțul de aur cu ciasul, ce dl Dr. Csillag îl avea atârnat la brâu și a tulit-o la fugă. A fost prins însă și dat pe mâna jandarmilor.

L-a pușcat. Padurarul Manescu Vasile din Cuptorea s'a luat la ceartă cu Joan Primuluc, în cârciuma de acolo, din ciartă au ajuns la bătaie. Manescu a luat pușca și cu un glonț a trântit la pământ pe Cuptorian. Pe criminal l'au prins jandarmii și l-au arestat.

Prăpădirea prin nădușire a unei familii întregi. Pantofariul Gavril Nagy din Brașov, locuia împreună cu soția și cu 5 copilași într'o stradă într'o casuță de pe la margini slab luminată cu gaz. Zilele trecute noaptea pe când bieții ei s'au dat la odihnă, din nebăgare de seamă — șurubul dela țevă cu gaz — a rămas descuiat, și astfel gazul a umplut în scurtă vreme întreaga chilie. Dimineața au fost găsite șapte cadavre în poziția, în care rămase peste noapte. Întreagă familia a căzut jertfă gazului de luminat.

În Sibiiu bântue — după cum suntem informați — înfricoșata boală tifus. Numărul bolnavilor până acum e de 369. Între ostași încă e furișat acest morb, așa încât 96 feciori zac greu în spital.

Copil cu două capete. Într'un spital din New-York, o femeie a născut un copil cu două capete. Medici au declarat, că numai așa va rămânea în viață, dacă îi vor amputa un cap. O atare operație medicii încă nu au săvârșit, dar ei cred, că va succede.

În anul 1908 s'au ocupat în Ungaria 73.716 familii cu cultura gândacilor de mătase, producând 1 milion 407.155 chgr. de gogoși în valoare de 2 milioane 871.032 cor. Cei cari au lucrat în fabricile de mătăsării au câștigat 1 milion 600.000 coroane, prin urmare la un loc 4 mil. 474.032 coroane.

Alegere de protopop. În 24 Dec. s'a ținut alegere de protopop pentru tractul Devei. S'au dat de tot 60 voturi, din cari au primit: Adam Groza 31, dr. I. Dobre 18 și I. Oțoiu 11 voturi.

A înghețat. Se scrie din Lipova, că Nicolae Biserică, ducându-se în dimineața zilei de 30 Dec. în comuna vecină cu căruța, ca să ducă lapte la mușterii și fiind cam cu chef încă din noapte, n'a băgat în seamă, că caii se îndreaptă spre pădurea din apropiere. Nenorocitul în beția lui adormise și gerul l'a cuprins atât de tare, încât a înghețat. În dimineața zilei următoare l'au aflat oamenii fără simțiri. Bietul Nicolae își dete sufletul, și înzadar fură toate ajutoarele, căci bietul om a rămas zgghiab de ghiață.

Ciudățeniile spiritismului. Asociațiunea psihologică americană așa adânc a mers în știință, încât a dat lumii un om cu numele Fredd Foskett, care prin ciudățeniile lui opărește pe oricare fachir indian. Foskett, care e încă om tânăr, așa ciudățeniile isco-dește, încât publicul, ce stă în fața lui, ca să-i admire arta, deodată nu-l mai vede, se face nevăzut. Se arată apoi publicului într'un nor de fum, în care stă mai mult de 40 minute, fără ca să pice sau să i-se întâmple ceva și din înălțime vorbește cu publicul, ca și cum pe pământ ar fi. A doua reprezentație uimitoare a lui e aceea, că varsă pe el o cantitate mare de spirt, pe urmă îi dă foc, încât arde ca o gură de iad, fără însă a-i vătămă vre-un membru al trupului. Marii învățați nu se pot destul miră de această ciudățenie, cu toate, că s'au apropiat de respectivul Foskett, când ardea mai tare spirtul pe el, nu s'au putut apropia însă de el, căci flăcările îi opreau pe ei, pe când pe Foskett nici nu-l supărau de loc.

P. S. Sa dl episcop al Aradului Ioan I. Papp a dat un circular către toți preoții din dieceza sa, ca lângă inscripțiile românești de pe școalele din dieceza sa să se alătore și inscripția în limba maghiară. Face totodată responsabili pe toți aceia, cari nu se țin strict de ordinațiunea de sus, îndeosebi pe învățători. Iată un păstor, care înțelepțește își conduce turma sa.

Strohmani viteji „taie-fugă“. Tribunalul din Budapesta a osândit în mai multe procese pe vitejii redactori-răspunzători ai foilor lui Birăuț, pe V. Macrea și V. Coroiu la 3 ani temniță de stat. Acum de curând iară ar fi trebuit să se prezenteze vitejii înaintea tribunalului, însă ei au sfeclit-o în România și acum poliția îi caută. Totodată poliția e avizată, ca oricând, când acești strohmani taie-fugă vor pune piciorul pe pământul Ungariei, să fie arestați. — *Servus vitejic națională.*

Cu urși albi la polul Nordic. În grădina zoologică a lui Hagenbeck, la Stellingen lângă Hamburg, se silesc a îmblânzi patru urși albi. Căpitanul Asmundsen vreă să-i întrebuițeze în loc de câni la tras o sanie. În primăvara lui 1910 va plecă pe ghiață spre pol. Zice, că urșii sunt tot așa de buni ca și câinii Eschimoșilor și că se poate răzîmă cu încredere în ei.

O scăpare miraculoasă. Un băeș, care a scăpat din catastrofa uriașă dela Hamm, ajuns acasă în Bucovina, povestește în chipul următor scăparea lui miraculoasă. Ne-am pogorit în bae 400 inși. Eu nu mă simțiam bine, fiindcă soția îmi plecuse la Bucovina, unde mamă-sa trăgea de moarte. Cum lucram jos, deodată par'că văd plutind prin gangul întunecos o vedenie, ce avea chipul soției mele. Fantoma îmi făcea semne să-i urmez. Am început să mă rog de groază ce-mi eră. Fantoma îmi arată acum figura fetiței mele și amândouă mă chemau. Am părăsit lucrul și m'am luat după ele. Așa am ajuns la ascenzor. Am sunat și m'au tras sus. Am spus că sunt bolnav și m'am dus acasă. A doua zi am auzit de nefericire. Niciunul din tovarășii mei n'a mai văzut lumina soarelui.

Mitropolie nouă. Ziarele maghiare aduc știrea, că toate episcopiile gr. ort. sârbești din Bosnia, Herțegovina și Dalmația vor fi supuse unei mitropolii, ce se va înființa de nou și-și va avea reședința în Viena.

Amintirea lui Darwin va sărbă-o în anul viitor, luna Iunie, universitatea din Cambridge, fiindcă atunci se împlinește centenarul dela moartea lui Darwin. La sărbări vor fi invitate să ia parte toate universitățile din lume.

Caporal împușcat de Sârbi. Din Cubin (com. Timiș) se scrie, că caporalul Franzen (regim. 33), șvab din Jebel, care a fost de serviciu noaptea pe malul Dunării, a fost găsit dimineața mort, împușcat în cap. Se presupune, că a fost împușcat de pe malul Serbiei, unde zi și noapte se află cete sârbești înarmate.

Omor înfiorător. O crimă groaznică a fost descoperită în satul Paczultovice. Locuitorii văzând, că cârciuma unui anume Foltai stă de trei zile închisă, au dat știre jandar-tilor, cari deschiseră imediat cârciuma. Într'un lac de sânge zăceau în mijlocul cârciumei stăpânul și soția lui. În altă odae zăcea o servitoare tânără. Corpul cârciumarului și soției lui erau ciuruite de gloanțe de revolver, corpul servitoarei eră foarte schilodit de lovituri cu securea. Cârciuma eră de tot pustiită. Nu s'a dat încă de urma ucigașilor.

Cultivarea cânepii în com. Timiș. Cultivarea cânepii a luat în timpul din urmă un avânt mare în întreaga țară. Mai ales în com. Timiș s'a lătit cultura cânepii, fiind ținutul acesta foarte potrivit pentru a cultivă această plantă. În mai multe comune s'au ținut prelegeri despre cultura, prelucrarea și vânzarea cânepii. În comunele Szépfalu, Szabadfalu, Ghilad și Cadar s'au făcut topitoare de cânepă.

Atentat contra Șahului Persiei. Din Petersburg sosesc știri, că s'a făcut atentat contra Șahului Persiei, anume: Atentatorul îmbrăcat în haine preoțești, a putut pătrunde până în cabinetul de lucru al șahului și a descărcat un foc de revolver asupra lui, rănindu-l la umăr. Se zice, că atentatorul a fost încă din vreme prins și deținut.

Reforma calendarului. Se vestește, că parlamentul rusesc ar voi reforma calendarului. Noul calendar e combătut de cler. Duma însă crede, că va prezentă cât mai curând un proiect de lege, ca să se introducă calendarul nou, sau gregorian.

Putere (viață). Precum plantelor de ploae, așa și trupul omenesc are lipsă de oareș-ceva, ce-l apără contra influințelor exterioare, îi susține sănătatea și desvoaltă puterea. Fiecare cap familiar precaut în interesul sănătății lui proprii, a soției și a pruncilor lui ține neîntrerupt la dispoziție renumitul medicament de casă așanumit: „Erő-Sósborszesz“ despre a cărui efect multilateral și uimitor testează mulțimea epistolelor de recunoștință. E de căpătat ori-și-unde în sticle cu 30, 40 bani, 1 și 2 coroane, mai consult e însă dacă se procură deodată 10 sticle, pe cari le trimite preparatorul „Kosmos“ Laborator, Győr după trimiterea anticipative a sumei de 3 coroane sau și cu postcipațiune.

Fotografii.

I.

Cu un cutremur de suflet ne aducem aminte, când abiă acum doi ani încă vedeam pe stradele Sibiiului o umbră (zicem umbră, căci a-l numi mo pe bietul muritor, în care viața îi eră în opunere, pe biet trupul lui abiă mai stă lipită pielea, iar soldurile obraților îi erau scoși, cari îți dădeau o înfățișare dure-roasă, urme a durerii, suferinței și a foamei, corpul lui sămăna a un schelet, acoperit de niște haine, cari se clătinau pe oasele lui înșirate ca pe drot, schiopătând, căci așa îi eră mersul, trist și îngândurat, și de pe obrazul lui stors și tescuit cu desăvârșire de ranele vieții, puteai ceti și înțelege, că durerea, mizeria, desperarea erau în toiul lor și munceau demonic sufletul bietului om, care a suferit mulți, da, foarte mulți ani temniță, fără a fi vătămat măcar pe cineva, fără de a fi păcătuit în fața lumii cu ceva, fără de a fi scris barem un rând, o buche sau vre-odată contra cuiva.

Știi, iubite cetitor, cine eră acest desperat, acest om, care eră numai o frunză palidă, eră *Andrieu Balteș*, culegătorul-tipograf de-odinioară, care în tinerețele lui eră plin de voe bună, eră vesel, ori-unde mergea în mijlocul tinerimii, eră iubit și stimat de toți, căci toți îl iubiau.

Îl cunoscu de pe când încă ca student eram în Sibiiu, întâlnindu-mă cu el la băile sărate din Ognă Sibiiului, căci el, bietul de loc eră din Ognă.

Pentru ca să știi, iubite cetitor, că cine a ruinat și cine a adus la desperare pe acest biet muncitor tipograf, mai întâi trebuie să ai o inimă de oțel, ca să nu pleznească de mânie, îndeosebi tu, iubite cetitor, care până azi ai crezut până la fanaticism și până la nebulie cu „martirii“ *mincinoși* ai nației române, cu „conducătorii naționaliști“ ai tăi de ieri, cari prin apucături, cari folositu-s'au de blândețta, pentru a te minți când a fost vorba, ca să-și dee sama guralivii de cele ce clevețeau, împingeau pe bieții muncitori de prin tipografiile, în cari apar încă și azi foile lor. Zic împingeau la răspundere pe bieții mun-

citori de prin tipografiile lor, zicându-le, auzi, române, și să nu-ți roșască obrazul de rușine, când purul adevăr îl spunem, — vedeai pe câte o stafetă, că chemă pe câte un muncitor sus la dl redactor; ajuns acolo îl luă pe departe pe bietul muncitor cu vorba, mormindu-l și promițându-i cerul și pământul, dl redactor, numai să iee răspunderea cutărui sau cutărui articol încriminat, scris de cutare sau cutare „martir“ sau viteaz din tufă.

Dacă însă bietul om se codea, eventual nu eră aplicat să îi neteziască boerului drumu, ca bietul muncitor să sufere greul temniței pentru dl „martir“, lăsându-și acasă femeea și copilașii în mizerie și rupți de foame în urma lui, — atunci, ca să nu se compromită în fața lumii dl redactor, îl eliberă pe bietul muncitor; pe de altă parte însă dădea poruncă conducătorului de tipografie, ca să terorizeze pe bietul culegător și dacă nu folosește nici asta, să-l amenințe cu pierderea slujbei, așa că la urma urmei, ce eră să facă bietul muncitor, a cărui familie acasă sbiera după pâne, — cedă și luă răspunderea pentru articolele încriminate, scrise de cei, cari se laudă de conducători naționaliști și cari pe stradă, când se întâlneau cu cei, cari erau în pragul temniței pentru ei, nici nu le primiau binețea.

Unul, adevărat cel mai mult înșelat, a fost fiertatul Andreiu Balteș.

Lăudăroși, ca dalde Eugen Brote, Ioan Slavici, Septimiu Albin, înfundat-au temnițele Clujului, Segedinului, cu „strohmanu“ bietul Balteș, care luat-a atât pentru articole scrise de ei în „Tribuna“, cât și de alți înfumurați „naționaliști“ răspunderea în fața legii, ascunzându-i pe ei sub aripa lui și sub umbra pomului, a cărui roadă nu el Balteș o gustă, ci lăudăroșii viteji din tufă ai oropsitei nații române, rozând rodul cu lăcomie, sau mai clar zis, umplându-și „ei“, așa trimbițații „martiri“ buzunarele cu galbinii grei, ce Liga de peste munți din România le trimitea din belșug, pe când bietul strohman Balteș suferea greul temniței, ca barem prin asta să-și poată asigura traiul de pe o zi pe alta, muncind, după ce părăsise temnița pe mai departe în otrăvitoarele lor tipografii, iar „ei“, domni martiri falși, se tolăneau prin cele cafenele sau alte locuri.

A mers așa ani de zile, când iată-l pe bietul Balteș ajuns la ruină, la desperare și la moarte, îl vedem pe străzile Sibiiului ca pe un vagabond, lihnit de foame. De ce? Pentru că vitejii din așa numitul „comitet național“, așa lăudăroșii „conducători“ ai poporului român, așa de cinstiți au fost, că au întors spatele celui, care temniță suferit-a pentru crizele lor, pentru nebuniile lor.

Ei bine, iubite cetitor, oare nu-ți vine mânia, când auzi acest adevărat și trist adevăr?

În urma înșelării bietului Balteș, de așa lăudăroșii „cinstiți“, bietul strohman în durerea lui a murit în cea mai mare durere și mizerie, pe când ruinatorii lui s'au îmbogățit, suindu-se pe ruina bietului Balteș, care în viața lui un rând nu a scris în „Tribuna“, pentru care să fi fost răspunzător, ci și-a jertfit viața până la moarte pentru luptătorii falși ai națiunii române, cari au răs în pumni de el, iar când le cerea ajutor, îi ziceau, că de ce a luat răspunderea pe el, și de ce așa și de ce altfel.

Ei bine, asta-i cinstea, asta-i fala ta române, de astfel de aventurieri te-ai lăsat până

acum purtat în întunerecul făurit de „ei“, ție Române, care le-ai crezut lor ca la mama voastră și te închinai lor ca lui Hristos? Cum mai poți tu: oropsită nație, să mai dai banul tău pe foile lor, cari, dacă ai un pic de socoteală numai, te vei convinge, că tu, cu banii tăi, cari îi dai pe foile lor „naționaliste“, îngrăși la sînul tău numai vipere veninoase, cari te mușcă, fără a-ți da însă sama și crești în jurul tău numai oameni, cari te duc la adevărata prăpastie, săpându-ți singur mormântul, învrăjbindu-te cu cel mai folositor prieten al tău în patria asta, dela care ai putea nădăjdui o primăvară mai dulce pentru tine, dacă tu lega-vei legături de frăție cu el, cu maghiarul; contra națiunii maghiare te ațîță ei,

Dacă însă națiunea maghiară le-ar înbiă posturi grase „lor“, fi sigur române, că „ei“ s'ar lăpădă de tine ca Iuda de Hristos, căci „lor“ nu tu le ești ținta, nu tu le stai la inimă, ci numai buzunarul „lor“!

Mergem însă mai departe cu icoana lor, căci nu numai aici e sfârșitul.

Celce dat-a banul pe foile „lor“ dela Sibiiu, Arad, Bpesta, Lugoj etc., a putut observa de mult încă, cetind în ele, că cine sunt acești taie-fugă, dacă încă nu a observat, deschidem noi perdeaua, ca să se observe bine bina, pe care „ei“ și au jucat și își joacă piesele în trei peri.

Credem, că spunem adevărul, când întrebăm pe cetitorul foarei noastre, că oare:

Brav purtatu-s'a soldatul, care de frica glonțului, pe care numai de departe îl aude se și înspăimântă la auzirea troznetului sau urletului lui — își întoarce spatele și o tulește la fugă?

Brav e comandantul unei oștin, care văzându-și oastea în primejdie, se ascunde sau o tulește la fugă, în loc să moară pe câmpul de glorie împreună cu camarazii lui?

Brav e fiul, cari își batjocurește și își vinde pe singura lui mamă păgânului, pentru a-și asigura traiul lui blăstămat și pe mai departe e în trândăvenie?

Brav e banditul, care jăfuește pe o sarmă bătrână fără apărare, jăfuindu-i bucățica de pâne, lăsând-o în urgia foamei, pentru ca banditul să-și umple stomacul lui urgisit și murdar?

Brav e lăudărosul „martir“, viteazul „conducător naționalist“ de ieri a oropsitei nații române, care a înfundat în temniță pe bietul strohman, pe când „el“, „viteazul“, doarme în brațele muzei lui?

Brav e „naționalistul“ de ieri al tău române, care numai în bine și în desfătărilor procurate de tine, oropsită nație „lui“, se simte fericit, iar când e vorba de răspunderea faptelor lui și scriselor lui pline de neghiobii la adresa Coroanei, statului, părinților acestui scump pământ, acestei iubite patrii care mamă ne e tuturor, celor aici născuți, — se ascund, se fac nevăzuți sau se descarcă pe alții, scăpându-se pe sine?

Cinstit și brav e „naționalistul“ de ieri al părăsitului și oropsitului și înșelatului popor român, care a tulit-o la fugă în România, lăsând în trăznet „nația“ și toate, numai „el“, „viteazul“, să scape nescărmănat, numai pielea lui scăpând-o; iar tu „nație română“ stai locului, suferind și înfruntând urgia vremii, ce în urma „lor“ o porți cu greu în cărca ta, pentru că „conducătorii“ tăi viteji

numai atunci și-au fost conducători, când erai și tu în bine, iar când după scrisese „lor“ prin foile lor, prin gazetele lor de târg au trebuit să-și iee răsplata, — au tulit-o la fugă.

Spune, nație română, avem dreptate, când zicem și întrebăm, că vitejii tăi de ieri à la Brote, Albin, Slavici, Popovici, apoi redactorul „Luptei“, Macrea și alții, merită oare considerarea tad oar fiindcă te-au lăsat singur azi din Arad îi pe câmpul de glorie, pe cari „Tribuna“ de înalță până lacer, și pentruce?

Pentru că atât de viteji au fost acești naționaliști, încât au tulit-o peste graniță, când eră vorba să-și dee sama înaintea dreptății, lăsându-te pe tine nație în voia sorții??!

Oare pe Sași, cari cu mult mai bine stau materialicește ca poporul român, silitu-i-au părinții patriei comune să se lapede de limba și obiceiurile lor? Oare pe Șvabi, dar pe Ovrei, cari nu fac tărăboiu, nu înjură statul și nu-s dușmanii națiunii maghiare, desmoștenitu-i-a pe ei cineva de obiceiurile și datinile lor străbune, pentru aceea pentru că trăesc în bine cu poporul maghiar?

Nu!

Noi, cești grupați în jurul foii „Severinul“ am căutat întotdeauna fericirea națiunii noastre, și fericirea ei numai atunci se va ivi, când poporul ne va înțelege, ne va urmă și ne va sprijini, în lupta contra speculanților de azi și de ieri ai națiunii române și vom căută împreună apropierea, prietenia, buna înțelegere și frățietatea cu viteazul popor maghiar, cu care și dela care învinge-vom potopul dela nord, croine-vom o soarte mai bună, căci dacă viteazul popor român nu se va mai lăsa momit de foile „naționaliste“ de azi, cari îl ațîță vecinic contra poporului maghiar, — și va urmă calea apucată de noi, întinde-va mâna poporului viteaz și vitezei națiuni maghiare, atunci împreună laolaltă strivi-vom totul ce în cale ni-se va pune, asigurându-ne un traiu tihnit și o viață liniștită

La din contră însă, dacă poporul și nația română nu ne va urmă, își va atrage blăstămii copiilor și nepoților — strănepoților asupra sa, mergevor din urgie în urgie, din durere 'n durere, căci perirea ta singur și-o faci române, dacă de atâția amar de ani te lași purtat în orice parte de răuvoitorii tăi; „conducătorii“ lădăroși pe sine ai orfanului popor român.

Nu-ți vei atrage iubirea, cătră tine a poporului maghiar, dacă zilnic asculta-vei de palavrele lăudăroșilor tăi conducători, căci ian spune-mi iubite cetitor, putea-vei răbdă, ca în casa ta cineva să te poarte de nas?

Eu sunt sigur, că nu.

Asta o zic, ca să consimți la aceea, că fiecare stat din lume trebuie să fie stăpânit de cineva d. ex. România de aceea se chiamă România, că e a Românilor, Ungaria de aceea se chiamă Ungaria, pentru-că e a Ungurilor.

Noi, pacea o vrem cu poporul maghiar, asta o dorim, pentru binele și fericirea poporului român, pentru ușurarea sorții nației, pe care înșiși fii ei vitrigi au condus-o la marginea prăpastiei.

Cine are urechi de auzit să audă și să ne urmeze!

Cadou de nuntă.

Vântul vâjje grozav. Coroanele arborilor amorțiți gem dureros sub îmbrățișările năpraznice a dușmanului neindurat, groază și cutremur îți înlănțuesc trupul lângă căminul cald, când șuerarea nebună îți vestește popoul de afară.

Dar și vântul, cât e el de tare și de năpraznic trebuie să se supună. Iată-l pe „El“, îmbrăcat în promoroacă, că vine încet, tot mai încet. Vântul e numai vânt și nu se poate pune cu uraganul, cu furtuna. Și uraganul, furtuna și-au aflat loc în inima lui.

*

Alexandru e teolog de cursul ultim. E Crăciunul. — Băiat sărac, fecior de econom, de unde să-l aștepte trăsura la gară? Pe jos deci, înainte, tot înainte. E noapte, e târziu. Doar pumnii încheștați, ori lacrimile ce i-se opreau înghiețate pe obraz, dovedeau lupta omului cu puterile naturei.

Din depărtare s'aud cântecele colindătorilor, se zăresc primele licăriri de lumină. Ceasornicul bate 12. Iată și satul, — ici locuiesc ei, colo Mărioara.

Har Domnului!

*

„Dumnezeu să-ți țină feciorul și să Ți-l înzilească întru mulți ani, surată, ca mândru mai cântă și multă tragere de inimă are cătră sfânta biserică. Noi ca noi, de suntem mai proaste, dar și Măriorii dascălului câte e ea de domnișoară, de-o 'nvățat la școalele cele mari din oraș și tot i-au dat lacrimile, când l-a auzit cântând. Și să uita, maică, la el când cânta, — să uita ca la Domnul Hristos“.

Și-n sărbători s'au văzut des, inimile și privirile lor se înțelegeau deja de multă vreme. La plecare îndărăpt, la seminar, o strângere de mână, ș'atât.

*

Domnule!

Te rog încetează cu corespondatul. Vei înțelege, că Mărioara, crescută la oraș și în duim nu poate să fie soția D-tale, o biată preuteasă năcăjită pe sate. Baronul nostru a peșit-o, — Te așteptăm la nuntă.

Codreanu.

*

„Isaia dănuiește...“

„Uite telegramele! Uite cadourile de nuntă! Uite cum te felicitează toți din toate părțile! Nu fii supărată Mărioaro mamei, nu fii supărată doamnă baronesă!“

Și privirea Mărioarei cad asupra scrisorilor de pe masă. Ingălbenește. — Apoi să ridică furtunatec, ia repede de pe masă un pachet și o scrisoare, intră în salon și închide ușa pe dinlăuntru. Pe pachet și pe scrisoare recunoscuse scrierea lui Alexandru.

*

Stimată Domnișoară!

Permite-mi să mă alătur și eu celor ce-ți urează astăzi fericire. Uită, Te rog, trecutul, și fii fericită, mai fericită, cu mult mai fericită de cât ai fi putut fi alături de mine, o simplă preuteasă de sat.

În pachetul alăturat vei afla ceva, drept cadou de nuntă. Părechea lui, pe când vei ceti aceste sire, î-ți va fi scos amintirea din inima mea.

Fii fericită!

Alexandru.

*

„Era așa de strălucitor! Și uite! Numele lui! Da! Nu mă înșel! Alexandru!“

Ea privește lung, cadoul. Chipul lui

Alexandru îi apare înaintea ochilor alături de a bărbatului său.

„Ah Alexandre! Alexandre!“

*

Prin ușa deschisă cu forța să zări corpul Mărioarei într'un val de sînge. Deasupra sînilor se vedea un pumnal ce-i frânsese pentru totdeauna lumina frumoșilor săi ochi albastrii. Pe mânerul pumnalului să putea ceti deslușit: Alexandru.

Potcoavă.

Sfaturi economice.

Cum să pustim șoarecii de pe câmp?

Cele mai stricacioase animale ale câmpului sunt șoarecii, pentru că unde se încuibă aceste blăstămate și scârnave lighioane, găuresc și strică tot pământul, și rod toată sămânța presărată de bietul plugar cu atâta trudă și sudoare.

Ca mijloc pentru stărpirea lor se recomandă: arătura adâncă, înveninarea și înecarea.

Arătura câmpului năpustit de șoareci, se face în modul următor:

Se ară și se grapă cruciș și curmeziș; în timpul acesta după plug și după grapă merg doi oameni, având în mâni mături de nuiele de mestecăn. Dacă se ară pământul destul de adânc, nu numai, că se dărâmă locuințele șoarecilor, ci aceștia speriați es afară la suprafață, iar oameni cei din urma plugului îi pot omori cu măturile. Totodată prin arat se strică și căile de sub pământ ale șoarecilor și astfel nu se vor mai putea ascunde, nici comunica dintr'un loc într'altul.

Observându-se, că o parte a șoarecilor se scot afară prin ferul plugului, iar altă parte se acopere iarăși cu pământ și numai mai târziu ies în brazdă, este bine, ba chiar de lipsă, dacă un om dintre cei doi, cari sunt cu măturile în urma plugului, merge îndată după plug, iar celalalt cu vre-o 25—30 pași mai în urmă.

La înveninare se folosește barita carbonică, ce se poate procura din farmacie. La $\frac{1}{2}$ kilogram de barită carbonică, se ia 1 kilogram dn făină și astecându-se bine, se subție cu apă și se frământa, — după aceea făcându-se pătură groasă, se taie în bucăți pătrate, așa că fie-care bucată să cuprindă cel puțin un gram de barită carbonică. Din aceasta se pune apoi în fie-care gaură de șoarece, câte o bucată. Acest mijloc de stărpire, deși este cam costisitor, este foarte bun și sigur.

Inecarea cu apă încă e un bun mijloc de stărpirea a șoarecilor, dar reclamă multă osteneală și pentru aceea se poate aplica numai în grădini sau în locuri mai puțin estinse.

Dintre toate mijloacele de stărpire cel mai bun este aratul. Mulți folosese încă la stărpirea lor aricii, pe cari îi prind și îi așază în câmpurile năpustite de șoareci.

*

*

Constatarea vârstei la vaci. Vârsta vacilor se poate cunoaște și constata, nu numai după schimbarea dinților, ei și după unele inele, ce se ivesc la rădăcina coarnelor. În cei trei ani dintăiu, pe coarnele vitelor tinere nu se poate vedea nici un

fel de inel, dar cu anul al patrulea începând se formează împrejurul cornului câte o adâncime îngustă în formă de inel. Mulți susțin, că inelatura aceea ar proveni din fătat și astfel după numărul inelelor s'ar putea ști, de câți viței este cutare vacă. Unii neguțatori de vite rad inelele ce s'au ivit pe coarne, putând astfel duce pe cumpărător în rătăcire, dar dacă se examinează coarnele mai de-aproape, atunci foarte ușor se pot observa semnele inelelor și deci se poate constata vârsta vacilor.

La boi primul inel se ivește numai în al cincilea an.

*

*

Medicina cea mai sigură contra ciumei sau boalei orientale la vite (marhavész) este următoarea:

Se ia o parte de acid salicic (acreală de sare) și se amestecă cu trei părți de apă. Din această mestecătură să dă vitei bolnave în fiecare ceas câte o lingură, până ce urmează urdinatul, iar vita se însănoșază.

*

*

Pentru a depărta furnicile de pe pomi se pregătește o apă tare de săpun, cu care să stropește, respective să udă locurile acelea, pe unde umblă furnicile, — sau trunchiul (trupina) pomilor.

Să luăm aminte.

„Dumnezeu stă în contra celor mandri; celor umiliți însă le trimite dar“. (I. Pet. 5, 5).

Roesc fluturi de zăpadă, un giulgiu de ghiață să așterne peste întreg pământul. Prin văzduhuri nici o rază. Nici un oflat de doină pe câmpie. Un sălbatec urlat de vifor șuerând, ca un șarpe năpraznic spintecă îngrozitor văzduhul posomorît. Tânguios jelește codrul, frunza ce l'a părăsit. Izvoarele din inima munților par a marmură împetrită. Din când în când, câte un troznet, de puterea gerului, sparge liniștea adâncă, ce s'a lăsat. În miezul iernei ne aflăm, când viscolul năpraznic pătrunde până la mădulări. Gerul e răsfățat, da, că el e la rând.

Ferice de cei din casă, — vai de călători!

E pe înserate. Deodată norii să împrăștie, pe când luna și stelele, aceste minuni cerești, ni-se arată înaintea ochilor în toată frumseța lor dumnezeiască.

Străzile se umplu de colindători, copii cu urechile zgulite în căciuli, din cari abia li-se zărește născiorul lor roșu de frig, zguliți și tremurându-le dinți-n gură, se ivesc în grupe, sărbătorind prin cântecele lor sfinte și nevinovate, moștenire dela moși-strămoși, ajunul nașterii Celui, care prin chinurile, sale groaznice și vărsarea sângelui său, mântuire adus-a lumii, omului, pe care Dumnezeu tatăl, după chipul și asemănarea lui din nimica făcutu-l'a pe el.

Suntem în ajunul celei mai pacinice și mai dragi sărbători, în ajunul Crăciunului, care moștenire o avem dela străbunii noștri, — dela aceia, cari cu o sfințenie dumnezeiască, serbau, o cinsteau, aducând jertfe de mulțumire lui Dumnezeu, că trimisu-le-a

lor pe Mesia, cel mult dorit pentru desorbirea omenimei din cătușele și lanțurile iadului.

*

Bisericuțle cele mici, troenite pe cutare sold, sau vârfe de deal, ori zidite din bârna pe cutare zghiab din coasta celui munte, încunjurat de păduri seculare, erau pentru moșii noștri cel mai sfânt tesaur, cea mai scumpă comoară.

Moșnegi cărunți, trecuți prin crunte încercări de soarte, femei evlavioase, mame, fecioare curate ca lacrima, voinici ca brazii din munte, pe întrecute grăbiau la rugăciune. Bisericile, ce rar le întâlnim azi tixite de lume, erau atunci prea neîncăpătoare cu tot gerul cumplit, care adeseori înghețea și măduva izvoarelor și rîurilor cele mai adânci.

*

Ce vedem azi?

Biserică pompoasă, altare aurite, clopote uriașe, lipsite sunt însă de acei credincioși, cari odată își arătau cea mai sublimă și sfântă însuflețire, cătră biserica lor, în care trupul lor stropit a fost cu aghiasma sfântă, primind botezul și prin asta sufletul lor în legătură pusă-s'a cu Dumnezeu.

Însuflețirea pentru sfintele noastre obiceiuri, scăzut-au, umplându-și mulți frați de ai noștri sufletele de goliciune, de păcate, pentru cari odată la răspundere luase-va toți aceia, cari în picioare călcat-au poruncile și cele de Dumnezeu datini ca cu sfințenie să le păstrăm.

Vedem în sărbători, la praznice mari, — cu groază ne cutremurăm, când trebuie să constatăm acest trist adevăr, — pe câte un biet călător, care, deși în cele mai dese cazuri, nu e împărțit cu sfântul botez; adună blândul nostru popor la un loc păcătos, predicându-i câte verzi și uscate, batjocorind, defăimând cele sfinte ale noastre, agitând poporul nostru *contra preotului lor, contra legii, ba chiar contra celor, cari destinați sunt a cărmui patria noastră*, celor, cari trudă își pun în toate legile țării, ca: fii acestei patrii, care mamă ne este tuturor celor aici născuți.

„Ce e a lui Dumnezeu, dă lui Dumnezeu; ce e a Cezarului însă dă Cezarului“ a zis Mântuitorul Cristos.

Din cuvintele lui, învățătură trage-vă toți acei fii, a căror mamă și tată opincă au purtat. Punându-și mâna la inimă și drept judecând aceste scrise de un fiu al patriei comune, născut din opincă, judeca-vor.

Celce în picioare călcă-și-vă legea, dreptate dând apostolilor mincinoși, murdărind prin asta mormintele părinților noștri, blăstăm pică-vă pe ei și copiii lor din neam în neam.

Nu crede drag poporul meu tuturor celor lihniti, cari îți bat la ușa bordeiului tău, storcând dela tine — prin violenție — și bucătura din gura copilașilor tăi, pentru ca ei, acești mincinoși, acești, cari îți promit, că prin ei: toate, ce ochiul tău cuprinde, al tău va fi. Acești, cari se

numesc martirii tăi, acești, cari se laudă, că fericite-va pe tine, au mințit cuvântul.

Nu fericirea ta o caută ei, nu binele tău, ei robia ta, mormântul tău și-l sapă, în pumnii lor păgâni răd în dos de tine; de binele, de bucătura, care din gura copiilor tăi o iai pentru a-l înbuibă pe el, ca la urmă joc să-și bată de tine, popor, de tine, care ești atât de blând, atât de sfânt, atât de sărac și atât de izbit de toate furtunile vitriței sorți.

Azi îți vine unul, care se laudă, bătându-și peptul, că el e martirul tău, conducătorul tău, se luptă pentru tine, pentru drepturile tale, pentru limba agitându-ți sângele tău pacinic contra stăpânirii, contra legilor țării, contra părinților și răspunzătorilor pentru patrie înaintea sfântului Tron și a lui Dumnezeu, contra celor, cari sfântă datorie au de a face legi pentru fericirea patriei comune, pentru asigurarea brazdei tale, legi, cari întărite fiind de mâna celui, care coroană sfântă poartă pe cap, cinstite trebuiesc.

Aceștia-s așa laudăroșii „naționaliști“, da, căci nici o bucurie nu au adus pe fruntea ta, ba, brazde de durere tăiat-au adânc în sufletul tău și pe peptu-ți oțelit. Nu pentru tine luptă, nu drepturile tale le apără, nu pentru tine sunt martiri, ei, ci pentru binele lor propriu, pentru drepturile lor luptă pentru buzunarele lor, pentru a-și încărcă cu prăjina carul lor de îmbuibări, pentru ca „ei“ prin votul stors dela tine, să se înalte până în scaunele catifelate ale Parlamentului.

Mâne, îți bate la ușe câte un ovreiaș, care îți promite cerul și pământul, îți promite pământ, pământ și iar pământ, cu vorbele lui dulci meșteșugite îți gădilă inima ta, îmbătându-ți capul tău cel blând și treaz, înrădăcinând în tine ura și disprețul față de aproapele tău, ațîșind focul mizeriei tale, contra celui, pe care soartea învrednicitu-l-a cu o falcă de pământ mai mult decât tine, „ei“ știe, unde să izbească, știe, că tu ești un popor a cărei soarte legată e de glia pământului, — îți promite ceea ce tu dorești și ceea ce tu în veci nu vei căpăta dela „ei“, te însuflețești de vorbele lui, îi crezi, căci și-a vorbit de pământ! ear tu sărac de tine de pământ ai lipsă, — storce dela tine și ultimul ban ce-l ai în pungă și te-ai făcut părtașul lor, al „țuciliștilor“. Ai părăsit obiceiurile tale sfinte, te legi de tabăra lor, de tabăra acelora, cari te-au despoiat de frumoasele, sfintele tale obiceiuri, de neprețuitul tău nume creștinesc, de liniștea ta, care oricum de mizerabilă e, totuși fericit te simțea în ia, — te agăți de carul lor fără roate, înjugându-te la el, ca mai grea să-ți fie soartea, ca și cum înainte îți eră, și fruntea ta, brăzdată să-ți fie mai adânc de tortura suferinței.

Din toate părțile încungiuat ești de vespi otrăvicioși, de flămânzi, cari în tine găsesc vaca cea grasă de muls, tu prin crunta ta sudoare, le dai lor, belșugul agonisit de tine în arșita soarelui, în loc să iai din el un petec de pânză celor goi ai tăi,

— pe când „ei“ acești „șloimi“ se îndoapă la umbra trândăviei. Le dai creștarul câștigat cu palmele tale pleznite de greul muncii, ca cei se laudă a fi conducătorii tăi, martirii tăi, să se înalțe pe propria ta ruină.

Întreb bătrâni cu fețele senine, pe voi capete încărunțite, pe voi bătrânii tinărului nostru popor: „ce bine, ce pace a adus pe capetele voastre pleșuve, ablegații, „naționaliști“?

Vă știu cugetul, de pe fața voastră cetesc mâhnirea, amarul și suferința. Plecata-ți fruntea voastră și un greu oftat izbucnește din peptul vostru de aramă, și abia șovăind răspundeți: Durere, durere și iar durere:

A fost timp, când noi nu aveam ablegații în casa țării. De socialiști nime nu a știut; ba încă o parte a poporului nostru nici azi nu știe de acești din urmă, aceia însă care totuși știu ceva despre ei și se laudă a fi „țucilist“ însuși nu știe, că acest cuvânt ce va să zică; totuși stăpânirea țării — contra căreia vă asmuță mulți — nu a venit ca să vă iee cu forța ceea ce aveți, nu v'a luat drepturile voastre, nu ați fost batjocoriți de ea, ba părinții patriei noastre îngrijați fiind de sărăcia ta, de soartea ta, îngrijatu-s'a de tine, de preoții și învățătorii tăi!

De când însă tu, române, ales-ai cu votul tău pe ablegații așa ziși „naționaliști“ și de când unii dintre ai noștri intrat-au în tabăra „țuciliștilor“, de atunci numai crește dureroase vād pe fruntea ta.

Nu prin încăpăținări și nici prin certuri se câștigă drepturile unui popor.

Trecut-a timpul, când asmuțat fiind de răuvoitorii tăi, luat-ai arma în mână, ca prin sânge să-ți croești o mai fericită soarte, după cari lupte crunte în fapt, însă fără căpătăiu, tot tu, poporul cel sfânt și brav, ai tras greul și ai beut păharul plin cu venin până la fund.

Fost-au cazuri sfâșietoare, când agitați fiind de vorbele unor „țuciliști“ ovrei pusus'a poporul la răzmiriță cu stăpânirea și jandarmii, ațîșătorii însă, când văzut-au pușca jandarmului, — celui, care pentru ordine și pace a jurat — au întors spatele și camfor făcutu-s'au, lăsându-te pe tine singur, drag poporul meu, ca sângele tău să curgă, „ei“ însă răsus'au cu poftă și în pumni de tine. Când însă legea îi căută, ca să îi iee la răspundere pentru ațîșările lor, „ei“, laudăroșii, topitu-s'au din fața legii, ca ceara de fața focului, fugit-au, părăsindu-te pe tine popor, ca tu, care ai rămas la glia ta de pământ, îndoit să-ți iai pedeapsa.

Oprește-te Române! Oprește-te îți zic, din calea, care te duce la prăpastia pregătită ție de cei cari te îndreaptă spre ea! Dă-ți seamă de ce faci, uită-te în jur de tine și vedevei, că încunjurat ești de mulți lupi, scurtură-ți trupul tău de ei. Croește-ți altă soarte! Uită-te la conlocuitorii tăi Nemți și Sași, cari ca și tine trăesc în această patrie, că prin traiul lor pacinic, prin cumpănirea lor, în toate înaintea, trăesc nesupărați de nime, în liniște se îmbogățesc, pe când tu, — dai îndărăpt ca racul.

MOBILE de tot felul, mare asortiment cu prețuri moderate

se află la

George Frohnmeier, măsar

DEPOSIT :

Caransebes, Str. Principala
în Casa Diecezana

Avem o biserică străbună, care a fost scutul nostru puternic în toate vremurile, avem capete încoronate: episcopi, metropoliți, cari prin darul lor și pacea înrădăcinată în ei de duhul cel sfânt al Dumnezeirei, apărat-au și mângăiat fruntea ta obosită, lor avem azi să mulțămim de multe, cari le avem azi și cu sfințenie să le păstrăm, ca să nu le perdem pentru ziua de mâne.

Ivitu-s'au între noi, fii de ai noștri, trimiși de Pronia cerească, ca cu blândețe, cu inimă pacinică, cu duh moderat, îți duc grija ta, și cu dragoste desăvârșită se gândesc la tine drag poporul meu, — nu prin nu prin goliciune, nu prin certuri ca la gura cortului, — ci prin curată iubire frățească își dau silința să-ți ușureze soarta ta. Prin deșteptăciunea lor ageră, pacinică și trează ajungevei tu, Române o vreme mai caldă, un traiu mai tignit și o soarte mai ușoară.

Să-i urmăim Români cu toți!...

Pe acești frați ai noștri, vrednici de binecuvântarea Majestății Sale, Poporul, de voi; vrednici de toată cinstea oricărui român treaz, cu cumpănă și doritor de binele lui, sunt, năpustitu-s'au așa lăudăroșii „conducători naționaliști“ de azi, prin foile lor naționaliste încăpăținate asupra lor. Înfruntat-au însă cu bărbăție loviturile lor și a foilor lor, cari și prin cari numai lacrimi au stors lăudăroșii „naționaliști“ din ochii tăi, și tu popor blând și sfânt încă și azi mai dai banul tău pe foile lor.

De doi ani de zile de când apare foaia noastră „Severinul“ și aceea, cari cu atențiune cetit-au foaia noastră, văzut-au limpede dintrânsa, câte favoruri, înlesniri, cât bine au făcut adevărații conducători ai poporului, grupați în jurul acestei foi, care trecut-a prin grele încercări, și înfruntat-au cu bărbăție palavrele celor, cari înjurat-au și lovit-au în trântii, urmându-și calea lor înainte, tot înainte, pentru a te scoate pe tine poporul meu din încurcătura în care virîtu-teau răuvoitorii tăi!

Prin coloanele foi noastre „Severinul“, da-vom și de aici înainte, ca și până acum apa reînvierii, arăta-vom calea și potecile, care duc la fericirea ta române, arăta-vom limpede, că cu cine ai să stai de vorbă, cu cine să te înfrățești, cu cine să-ți legi legătură sănătoasă și puternică, pentru binele tău, a patriei, fiilor și nepoților tăi.

Luați aminte! Fiți cu inima deschisă, cu mintea ageră, cumpăniți totul și judecați bine cele ce v'am înșirat aici, suntem siguri, că dreptatea pe partea noastră este. Cine are urechi de auzit să ne audă și să ne urmeze!

Iubeșteți patria Române cu sfințenie, fi credincios fiu al pământului unde te-ai născut, apropiete cu credință de poporul maghiar, în care îți vei găsi un prieten sincer, nefățarnic, viteaz ca și tine. Mână în mână cu el, dacă vei lupta contra dușmanului,

care va cuteză a lovi în coaste patria noastră comună, atunci, nici puterea iadului nu te va înfrânge, și patria înfloriva sub apărarea brațului vostru vitejesc!

*

Sărbând a 1908-lea al nașterii Tale Christoase, cu zmerenie rugămu-te pe Tine, martirul omenimei, cel care țintuit-ai fost pe cruce și cu sângele Tău, desrobitu-ne-ai pe noi de lanțurile vecinului foc, de oribila chinuire a demonilor din iad, o, roa-ă-te Tu, Christoase Tatălui ceresc, pentru ca Duh ceresc să trimită peste noi și pace să trimită peste patria noastră și binecuvântare peste oropsitul Tău popor!

*

Un dăngănit de clopot sparge văzduhul, pământul e alb de zăpadă, razele soarelui se oglindește peste giulgiul alb al zăpezii și lumina lui sfântă ne dă ochilor miliarde de brilante. Gerul e în toiul lui și ustură cumplit. Duhul sfânt pogorându-s'a pe pământ și cuvântul trup s'a făcut. Mesia prorocită prin proroci arătat-ni-s'a, vestind lumii pace și bunăvire. Preotul din sfântul altar cu zmerenie vestește poporului: „Christos s'a născut!

Ghiță Depetârnave.

Tîrgul de bucate din Budapesta.

— 24 Decembrie 1908. —

I. Cereale.

Grâu, majă m., cel mai frumos	cor.	26.40
„ „ „ „ mijlociu	cor.	26.10
„ „ „ „ mai slab	cor.	25.35
Săcară, majă m., dela	cor.	20.90—21.40
Orz, „ „ „ „		16.05—16.65
Cucuruz nou „ „ „ „		10.05—14.25
Ovăs „ „ „ „		17.05—17.75

II. Producte.

(Prețurile sunt socotite eupă 100 chilogrameme și in bani gata.)

Unsoare de porc, dela	cor.	139—140
Slănină, ...	„	106—108

SE CAUTĂ la Tipografia Jacobovits din loc un elev spre a învăța arta tipografică. Reflectanților li-se cere să aibă pe lângă vârsta de cel puțin 14 ani împliniți acte doveditoare că au absolvat 2 clase civile

A bozovicsi járás főszolgabírájától.

4746. szám

kig. 1908.

Pályázati hirdetés.

Az üresedésbe jött prigori körjegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1883. I. t.-c. 6. §-a illetve az 1900. XX. t.-c. 35. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám 1909. évi január hó 14-ig annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választást Prigor községhezánál 1909. évi január hó 15-én d. e. 8 órakor fogom megtartani.

A körjegyző javadalmazása:

Fizetés	1600 kor.
Irodaszolga tartás	120 „
Iroda átalány	150 „
Fuvar átalány	200 „
Napidij átalány	120 „
Tüzifa	160 „
Irnoktartás	1000 „

Bozovics, 1908. évi december hó 23-án.

Péczely Géza,
főszolgabíró.

Lemne de fag uscate

se pot căpăta cu 24 coroane stânjenu la

László Farkas Jozsef

cassar la gara din Caransebeș.

Trăsuri ieftine stau la dispozițiune la magazinul din gară.

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Indrumări și pro-
specte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie
și electrotehnică

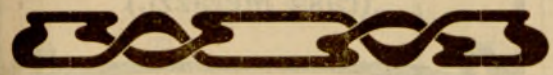
Budapest, V. Kálmán-utca 15.

Multe referințe de primul rang.

TELEFON
63—01.

Casa din Strada Timișorii Nr. 900 constatătoare din 3 chilio și toate celelalte edificii aparținătoare să vinde din mână liberă sub condițiuni favorabile.

Informațiuni mai aproape de administrațiunea ziarului „Severinul“.

Se caută

un îngrijitor de casă

pentru Comunitatea de avere a fosu-
lui regiment confinar romano-banatic
Nr. 13 cu **prima Februarie 1909**.
Leafa: 40 de coroane lunar, cvartir și
4 stânjeni de lemne la an. Rugările
sunt a se înainta oficiului de econo-
mie până la **10 Ianuarie 1909**.

TIPOGRAFIA

LUI

Josif Jacobovits,

: : CARANSEBEȘ, edificiul LICHTNECKERT : :
aranjată după stilul cel mai nou, primește spre efeptuire totfelul de
tipărituri bătătoare în arta tipografică precum :

Bilete de vizită, plicuri, anun-
țuri de fidanțare și căsătorie
învitări pentru petreceri și
baluri, anunțuri funebreale,
Opuri și Broșuri, Reviste,
Registre, Tabele pentru ofi-
ciile notariale, comunale și
cercuale, tipărituri petru can-
celariile advocațiale, precum
și a tuturor institutelor de

credit și păstrare, Prețuri
curente, Cataloguri, Placate,
și foi volante. Tipărituri în
mai multe colori. Mare asor-
timent în hârtie pentru can-
celarii, cartoane pentru bilete
de vizită, fidanțare și căsă-
torie, cassette foarte elegante
cu hârtie de scris în dife-
: : : : rite colori. : : : :

Comandele se efeptuesc repede și cu acurateță.

: Prețuri foarte eftine și moderate. :

De bună seamă

== cetește acest bun sfat! ==

Vestea bună ajunge departe. Această zicală se potrivește și la „Erő-Sósorszesz“, a cărui faimă a ajuns și la noi; de aceea vom spune, de ce e atât de iubit acesta.

„Erősorszesz“
ca păstrătorul vieții!

Fie cineva însurat, fie fără nevestă, e foarte bine, ca să aibă la casă un leac, cu care să-și ajute, îndeosebi dacă-s copii la casă, dacă are vr'unul durere de cap, or de stomah. In fiece familie sunt de aceia, cari nu pot dormi, or sunt nervoși, au reumă, îi doare spinarea, sau se simte slab, or amețește? In astfel de cazuri folosește „Erősorszesz“, care nu numai întărește mușchii, ci dacă se ține cineva de îndrumările date face servicii, cari nu se pot plăti cu bani.

Tinerii de multe-ori cad jos de muncă, după care vine boala. De aceea e bine, ca celce lucră mult dimineața și seara să-și frece membrele, peptul, capul cu „Erősorszesz“ și puterile i se inoesc dublu.

„Erősorszesz“
ca medicină întăritoare la cap.

Cunoști pe cinevă, care a folosit „Erősorszesz“? Oamenii bătrâni întineresc.

Văzuta-i om sgribuind de frig. Nu ar tremura, dacă și-ar freca cu amintita medicină. Nu numai frigul, ci și căldură, asudarea o împedecă.

La câți oameni nu le pute gura? Dacă însă și-ar clăti gura in fiece dimineață și seară cu apă amestecată cu „Erősorszesz“, gura capătă miros plăcut, dinții nu se scoburesc, nu capătă omul dureri de stomah.

Și frumusețea părului o susține amintitul medicament. Impedecă căderea părului și încărunțirea de cu vreme.

„Erősorszesz“ se poate căpăta pretutindeni, dar la cel adevărat pe sticlă e figura unui bărbat.

Se preparează numai in laboratorul „KOSMOS“ din GYÖR, de unde se trimite ori unde cu rambursă, ori dacă

se plătește înainte 30 fil., 40 fil., 1 și 2 cor. pentru o sticlă. — 10 sticle mici fac 3 cor.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugoș pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminică la 6 oare 2 min. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 min. dim. și
11 oare 21 min. a. m.

Trenul personal: la 3 oare 55 m. dim., 9 oare 42
min. a. m. și 4 oare 59 m. p. m.
și seara la 6 ore 15 m.

Din Lugoș la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 min. p. m.
și 10 oare 33 minute seara.

Trenul de persoane: la 8 oare 48 min. dim.
la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare
57 m. p. m. și la 9 oare 56 m.
seara.

Din Caransebeș la Orsova pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 m. p. m. și
la 10 oare 33 m. seara.

Trenul de persoane la 10 oare 42 m. a. m.
și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orsova la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminica la 6 oare 2 m. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 m. dim. și
la 11 oare 21 m. a. m.

Trenul de persoane: la 9 oare 42 m. a. m.
și la 4 oare 59 m. p. m.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replăti-
bile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale;
împrumuturi cambiale cu acoperire hipote-
cară, escontează cambii cu 3, eventual cu
2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni,
acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe ama-
nete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele
neridicate se adaugă în 6 luni, anume la
1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la ca-
pital și se fructifică mai departe. Darea
pentru interesele de depuneri o solvește
institutul. Depuneri se pot face și prin poștă,
având a se indica adresa exactă a de-
ponentului. Rezolvarea urmează cu întoar-
cerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot
face prin poștă.

Directiunea.

In comuna Buzeu

(ROMÂNIA)

se află spre vânzare 573□ metrii, loc

din parcela la Nr. 5. Bulevardul Vii-

torului.

Informațiuni mai aproape de administra-

ția acestui ziar.

R. GRAU și FIUL CARANSEBES

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin de ghetete pentru
dame, domni și copii.

Singurul vânzător a renumitelor fabricate:

„Cobrak”,
„Danubia” și „Chasalla”

precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Triunghi”.

Face ghetete fine și moderne după măsură.

Lucrătoare arangiată de a lucra cu mașini.

Reparează prompt și efin.

TOMA FINZ

Măestru lemnar, întreprinzător de zidiri și negustor de lemne în Caransebeș.

Recomand M. On. Public din Caransebeș și jur bine asortatul meu

Deposit de lemne de clădit

de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri
de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai
departe **Cement de Portland**, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare,
penru a depărta umezeala pereților, cătrană (boază) și carbolineu cu

PRETURILE MAI MODERATE

Comandele se efectuează prompt și în modul cel mai conștiințios și se expediază
în toate stațiunile căilor ferate.

Întreprind clădiri noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de
poduri, fac padimente de terrase în biserici și primesc tot felul de renovări la
edificii vechi, fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelentă și pe acoperișuri
vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai
:: moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOȚII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBVITS, CARANSEBES.